

ŠTAJERSKI GOSPODAR

Verlag und Schriftleitung: Marburg a. d. Draa, Badgasse 6 — Fernruf 25-67 — Bezugspreise: in der Ostmark. Vierteljährlich RM 1.20 einschl. 9 Rpl Postgebühr; im Altreich: RM 1.20 einschl. 9 Rpl Postgebühr, zuzüglich 10 Rpl Zeitungszustellgebühr Postscheckkonto Wien Nr. 55030

II. Jahrgang

Marburg a. d. Draa, Samstag 17. Oktober 1942

Nr. 42

Novi udarci nemških podmornic

Zopet 18 ladij s skupno 143.000 brt. potopljenih — Potapljanja se odigravajo od Rta Dobrega upanja do Nove Fundlandije — Sovražna plovba je izgubila hitre in dragocene transportne ladje za prevoz čet — Potek operacij proti Angliji

V sredo, dne 14. t. m., je izdalo vrhovno poveljstvo nemške vojske sledečo posebno vest: »Nemške podmornice so zopet uničile hitre in dragocene sovražne transportnike za prevoz čet. Pred Kapstadtom so potopile angloško potniško ladjo »Orca« (23.456 ton), med Freetownom in Kapstadtom pa angloško-kanadsko potniško ladjo »Duchess of Atholl« (20.119 brt). Obe ladji sta opremljeni za prevoz 9000 do 10.000 mož, in sta bili tudi oboženi. Obe ladji sta bili določeni za prevoz čet v Egipt ter v Srednji Vzhod. V istem vodovju sta bili potopljeni dve nadaljni ladji s skupno tonažo 17.425 brt, tako da je sovražnik pred zapadnoafriško obalo izgubil znova 61.000 brt. Akoprav so jesenski viharji sila otežavali operacije, so druge podmornice potopile v Severnem Atlantiku iz polno natovarjenih konvojov, določenih za Anglijo po večdnevnih trdih bojih 14 ladij s skupno tonažo 82.000 brt. Dve nadaljni ladji sta bili poškodovani s torpednimi zadetki. Tako je izgubila sovražna plovba v zadnjih štirih dneh med Novo Fundlandije in med Rtom Dobrega upanja znova 18 ladij s skupno tonažo 143.000 brt. V Severnem Atlantiku so je zlasti odlikovala podmornica pod poveljstvom Oberleutnant-a Trojer-a, ki je iz ene spremljave potopila osem ladij s skupno tonažo 47.000 brt.«

Operacije proti Angliji so potekale v razdobju preteklega tedna kakor sledi: V noči na 7. oktober so nemški hitri čolni pred angloško obalo potopili štiri trgovske ladje s skupno tonažo 11.500 brt, ter neko stražno ladjo. Dva druga parnika sta bila težko poškodovana s torpedi in sta se bržkone potopila.

Nemške podmornice so po poročilu z dne 10. t. m. neposredno pred luko Kapstadt potopile 12 trgovskih ladij s skupno tonažo 47.000 brt. Druge podmornice pa so ob zapadni obali pred britansko angloškim oporiščem Freetwon, pred južnoameriško obalo, v zalivu St. Lorenzo ter v Severnem Atlantiku, kljub težkim viharjem potopile 10 ladij, s skupno tonažo 67.000 brt, med drugimi tudi 15.000 tonsko hladilniško ladjo »Andalusia Star«, ki je prevažala sveže meso za Anglijo. S tem so nemške podmornice na raznih morjih potopile 22 ladij s skupno tonažo 141.000 brt.

Malta je bila po poročilu z dne 12. oktobra izredno težko bombardirana. Nastala so velika razdejanja in obsežni požari. Angloško letalstvo je izgubilo v času od 1. do 10. oktobra 127 letal, od tega 54 nad Sredozemskim morjem in nad Severno Afriko. V istem času je nemško letalstvo izgubilo 23 lastnih letal.

V noči na 12. oktober so nemška letala napadla neko pomembno pristanišče v Severni Vzhodni Angliji. 12. oktobra so nemški letalski odredi v nizkih poletih bombardirali angleška zbirališča in kolone na egiptovski fronti pri El Alameinu.

Uspešne operacije v Kavkazu

Uničenje obkoljenih sovjetskih sil - Ob jezeru Ilmen je bilo uničenih 5 sovjetskih divizij - Ogromni požari v mestu Groznij - Sovjeti so izgubili od 29. septembra do 9. oktobra 459 letal

Weltbild-Gliese

Po poročilu, ki ga je izdalo nemško vrhovno poveljstvo dne 14. t. m., so zavzele nemške čete s pomočjo strmoglavcev in letalskih rušilcev na Kavkazu med Majkopom in pristaniščem Tnapse več pomembnih gorskih grebenov in gorskih postojank. Samo v odseku ene same divizije je bilo zavzetih nad sto utrjenih sovjetskih postojank.

V Stalingradu in ob Donu so bili odbiti nekateri protinapadi sovjetov. Vzhodno od Volge so bombardirali nemški letalci podnevi transporte sovjetskih čet in materiala, ponoči pa vzletišča. Na Volgi je bila razen tega potopljena neka trgovska ladja srednje velikosti.

Operacije so se v preteklem tednu na vzhodni fronti razvijale kakor sledi: Za pretekli četrtlet so nemške čete v Kavkazu odbile sovražne napade ter kljub zagrizenemu odporu prodirale. Tudi v Stalingradu je moral sovražnik propustiti nadaljnje ozemlje. Severozapadno od Stalingrada so bile obkoljene in razcepjene sovjetske sile uničene. Zapadno od Kaluge so nemške čete istega dne zavzele nenadoma neko višino ter jo uredile za obrambo. Južno od Ladoškega jezera je bil sovražnik vržen iz dobro utrjenih gozdnih postojank. Poskusi sovjetov, priti preko reke Neve, so bili izjalovljeni v nemškem artilerijskem ognju.

Jugovzhodno od jezera Ilmen so nemške čete skupno z Waffen-ff in letalskimi oddredi zavzele važen odsek, obenem pa razbile oziroma uničile pet sovjetskih divizij in dve streliški brigadi. Od 27. septembra do 8. oktobra je bilo ujetih 3288 sovjetov. Zaplenujeno oziroma uničeno pa je bilo: 13 tankov, 108 topov, 400 strojníc, 123 metalecv granat itd. Krvave izgube sovražnika pa znašajo trikratno število ujetnikov.

Ob Tereku so nemške čete po poročilu z dne 11. oktobra odbile vse sovražne na-

PK-Kriegsbericht Kipper (Sch).

Stellungsbau für den Winter.

An verschiedenen Teilen der Ostfront sind deutsche Soldaten beim Ausbau der Unterkünfte und Stellungen tätig, die für den Winter bestimmt sind.

Velika stiska Sovjetije

Stalin se nahaja v veliki stiski. Vsa njegova dosedanja prizadevanja, pripraviti Angleže in Amerikance za otvoritev takozvane »druge fronte«, so bila doslej zaman. Rdeči car se zaveda težavnega položaja, v katerega je zabredla Sovjetija, zaveda se pa tudi anglosaksonske sebičnosti, ki

pade. Medtem je nemško letalstvo v velenapadih bombardiralo važno petrolejsko mesto Groznij, kjer so nastali veliki požari in razdejanja. V Stalingradu je nemška artilerija razbila sovjetske priprave, hkrati pa so se izjalovili severno od Stalingrada vsi sovjetski razbremenilni poskusi.

V času od 29. septembra do 9. oktobra je izgubilo sovjetsko letalstvo 459 letal. V istem času je nemško letalstvo žrtvalo 36 lastnih letal.

Po poročilu z dne 12. t. m., je bila neka sovjetska skupina ob cesti, ki vodi v Tuapse, uničena. V trdih gorskih bojih je bila tako uničena glavna neke sovjetske gardijske divizije, obenem pa tudi deli neke planinske strelske divizije. Nemške čete so očistile pragozdovje Kavkaza v tem odseku, kjer so se nahajala še gnezdišča odpora. Južno od Tereka so se izjalovili protinapadi sovražnika z velikimi izgubami za sovjete. V Stalingradu je bila uničena neka sovražna skupina.

Dne 13. t. m. je bilo sporočeno, da je bila v Kavkazu obkoljena in uničena neka nova sovražna skupina. Ponovni sovjetski protinapadi južno od Tereka so bili odbiti. Medtem so se vsled novih napadov nemškega letalstva razširili požari v mestu Groznij. V stalingrajskem prostoru so nemške in madžarske čete odbile lokalne sovjetske napade že v kralj. Na srednjem in severnem odseku fronte je bilo sprlečo poslabšanja vremena samo artilerijsko delovanje.

ne bi hotela pomagati tako, kakor zahteva dejanski položaj na fronti, ustvarjen po zmagovitih nemških in zaveznških divizijah. Nemški sunek v Kavkaz je napolnil moskovske oblastnike s paničnim strahom. Gre za veliko prometno žilo Volgo, gre za kavkaški petrolej, ki ga rabi Sovjetija nujno za nadaljevanje odpora. Medtem pa prejema Stalin od Majskega in Litvinova slaba poročila. V taboru boljševiških zaveznikov še kljub sovjetskemu nestrpnemu pričakovanju vedno ni nikake edinosti glede vojskovanja. Angleži in Amerikanci si še niso na jasnem, kako naj se nadaljuje operacije, kje naj se prične z ofenzivo in kdo naj jo vodi. Churchill ne bi rad priznal, da je že v popolni odvisnosti od Roosevelta, Roosevelt pa noče priznati angleškemu admiralom zmožnost komandiranja ameriških brodovij. Stalinu spričo takega položaja ne preostaja nič drugega kot nadaljevanje odpora z lastnimi močmi, ki pa že pešajo. Boljševiška vojska se tako dan in noč v hekatombah žrtvuje za interese Anglosaksoncev, ki še vedno ne marajo priti na mejdan junški, ker so se pri Diepp-u prepričali, da je nemška vojska povsod budno na straži. Ker se nočejo vsesti na ježevo kožo, se mora Stalin tolažiti s Churchillovimi zagotovili, da bo Anglija — »kakor hitro ji bo mogoče« — izdatno pomagala...

Churchill vé, da je Sovjetija v stiski, toda podoba je, da ji pravzaprav

noče pomagati. Motrilec svetovno-političnega položaja ima vtis, da Angležem niti ni do ojačenja vojaškega položaja Sovjetske Unije. Churchill je pa tudi nesramen, kar se tiče občejanja z boljševiškiimi zavezniki. Da ne bi moral odgovarjati za izjave angleške vlade, se je Churchill te dni skrtil za drugega državnega tajnika angleškega vojnega ministrstva, lorda Crofta, ki je na sovjetsko vprašanje glede »druge fronte« izjavil sledeče: »Čemu in zakaj druga fronta? Anglija se vendar bori na 13 frontah!« Churchillov poverjenik pa niti najmanj ni hotel naštetih teh front, ker bi se bil sicer nesmrtno blamiral. Plemeniti lord si je kratkomalo izmislil teh 13 front, boljševiki si pa naj belijo glave, kje neki se preliva dragocena kri anglosaksonskih zaveznikov. Tako izgleda izpolnitev obljub, ki sta jih dala Churchill in Roosevelt, češ da ne bosta zapustila batjuško Stalinu in da bosta ustanovila drugo fronto kakor hitro jima bo mogoče. Prav je tako! Stalin naj vé v svoji veliki stiski, koliko je verjeti angleškimi in ameriškim obljubam. Stvar je pa tudi povsem pravična. Zakaj naj bi Sovjetska Unija prejela za svoj krvni davek plutokracijam boljše nagrado kot kaka Poljska, Grška, Francija, Holandija, Belgija itd. Sovjeti krvavijo že do mozga za klaverno eksistenco anglosaksonskih sil. To je povsem v redu. Če bi bil Stalin ostal pri nekdanji sovjetsko-nemški pogodbi in iste ne bi bil izdal, se danes ne bi moral boriti za golo življenje Sovjetske Unije. Stalina in vse ostale kremlske oblastnike je zadela pravična kazen za izdajstvo, izostanek angleške in ameriške pomoči, ki pa ne sega preko pošiljk kakih por tučetov tankov in letal — pa je najboljše nauk, kako globoko lahko zabrede vsaka država, ki se vdinja anglosaksonskim plutokratom. Stalin je izdal poleg tega tudi sam komunizem, ker se je vdinjal židovski plutokraciji, ki nima niti želje niti volje, da bi pomagala boljševizmu odpraviti smrtni krč v samem trebuhu Sovjetije.

Nobenega dvoma ni, da je zgodovina boljševiško-plutokratskega zavezništva ena sama in nepretrgana veriga izdajstva. V Londonu so na račun Sovjetije izvedli blestečo žvekulacijo, ki je imela samo en namen:

Druck und Verlag: Marburger Verlags- und Druckerel-Ges. m. b. H. — Verlagsleitung: Eugen Baumgartner, Hauptgeschäftsführer Friedrich Oelzelt alle in Marburg a. d. Drau Badgasse 6

Zur Zeit für Anzeigen die Preisliste Nr. vom 1. Juli 1942 gültig. Ausfall der Lieferung des Blattes bei höherer Gewalt oder Betriebsstörung ohne keinen Anspruch auf Rückzahlung des Bezugsalters.

Prezidentovo „kramljanje“ ob kaminu

Tokrat se Roosevelt ni tako širokoustil kot poprej - Tudi osemnajstletnike potrebuje Amerika kot hrano za topove - „Druge fronte“ se je čisto rahlo dotaknil

Roosevelt je slično kot njegov kompanjon Winston Churchill imel te dni svoj govor, ki ga imenujejo v Beli hiši »kramljanje ob kaminu«. Vsekakor se pa Roosevelt tokrat ni tako širokoustil, kot poprej. Kakor znano, je Roosevelt svojčas sila rad razmetaval z astronomskimi številkami na vseh področjih ameriške oboroževalne industrije, zelo rad je tudi blebetal o posameznostih takozvane »druge fronte«, najraje pa je »kramljale« o delitvi ropa po vojni. Vsega tega pa ni bilo v njegovem zadnjem govoru, ki je bil nekako pohleven in bolj priten. Roosevelt se je v svojem govoru začudil, da ti preklicani Nemci smatrajo ustanovitev druge fronte kot nekaj nemogočega, čeprav pošiljajo svoje čete na vse strani, da bi lahko odbili sovražnika na drugi fronti. Seveda: stari vojni hujskač se je malce zmotil glede pojmov o vzroku in učinku. Ako druga fronta ni možna, je to pripisati edinole dejstvu, da je nemška vojska budno na straži, da vsakega sovražnika, ki bi se kjerkoli pojavil, takoj odpravi. V kolikor bi gospod Franklin Roosevelt o tem dvomil, naj blagovoli pomisliti, da so angleški »bojevniki« te druge fronte že po devet leti urizvedli svoj »zmagovit umik« preko morja.

Roosevelt pa v tem svojem govoru tudi ni več omenjal astronomskih števil, glede ameriške oboroževalne industrije. Prezident je morda že opazil, da mu njegovih laži nikdo ne jemlje resno. Priznatl je moral, da je po njegovem inspekcijskem potovanju spoznal produkcijsko silo ameriškega gospodarstva. S tem je nehote priznal, da je v prejšnjih govorih lagal, ker je možnost ameriške vojne produkcije zdaleka precenjeval. Tu se je izkazal Franklin kot zelo lahkomišelni človek, ker je leto dni poprej hujskal narod k vojni, za katero se ni niti pošteno pripravil.

Največji uspeh Rooseveltovega kramljanja je bržkone njegova ugotovitev, da se bo razširila vojna obveznost tudi na 19 in 18letne mladeniče. Te ugotovitve bodo gotovo razveselile ameriške matere, katerim je Roosevelt že pred leti zagotovo

čimdalje odgoditi nemški napad na Anglijo. Angleško-boljševiška zarota proti silam osi je bila edinole včasno korist Anglije, niti najmanj pa ni bila v korist Sovjetije, ki se je sama zapisala politični in vojaški smrti. Nemška vojska je pobrala Stalinu žitnice, sedaj že pridno sega po petroleju. Ali bo Stalin krmil svoje vojske z angleškimi obljubami in polnil svoje tanke in letala s penami anglosaksonskih zagotovil? V Kremliju so menda že spoznali pravo vrednost angleških obljub. Nemška vojska, ki stoji pod genialnim vodstvom Führerja in njegovih generalov, bo pa nadaljevala svoja prizadevanja, ki gredo za tem, da se bo stiska Sovjetije polagoma spremenila v njen polom.

tavljali, da bi se sramoval, če bi moral odposlati tudi enega samega ameriškega vojaka na kako evropsko bojišče. Ker pa Roosevelt menda ne pozna nikakega sramu, je lahko napovedal ta ukrep glede razširitve vojne obveznosti.

V ostalem pa Roosevelt ni smatral za potrebno, da bi kramljale še o kakih drugih predmetih. V tem oziru bi bil Roosevelt prav gotovo izzval interes pri svojih zaveznikih v Kremliju in v Londonu. Gre namreč za sodelovanje med Rooseveltom, Churchillom in Stalinom. O tem pa gospod prezident iz gole previdnosti ni hotel črhiniti niti besedice. Pač pa je zapadel v nekako modrovanje, ko je de-

jal, da te vojne ne bodo dobili papirnati strategji. Tu bi bil Roosevelt storil mnogo boljše, ako bi bil molčal. Vsemu svetu je znano, da ni večjega papirnika med strategji kot je naš prezident Zedinjenih držav. O razmerah, ki so odločilne za potek vojskovanja, gospod prezident ni maral govoriti. Druge fronte se je dotaknil takorekoč samo ob robu. Popolnoma zamolčal pa je Roosevelt položaj v Pacifiku in tonažno vprašanje. Po teh izvajanjih prezidenta pač Churchill in Stalin ne bosta prav nič pridobila glede informiranosti.

»Cilj dneva — tako je končal Roosevelt svoj govor, — je jasen: zlomiti vojaško moč Nemčije, Italije in Japonske, tako da njih pritisk proti nam in našim zaveznikom ne bo mogel nastati v teku ene generacije.« Mi že poznamo take izjave tudi iz Churchillovih ust, toda Roosevelt in Churchill se lahko zanašata, da bosta za vse to prejela pravi odgovor.

Rooseveltove spor z državami Čile in Argentina

Posledice, ki jih je rodil nepremišljen govor državnega tajnika Sumner Welles-a - Čilenska javnost protestira proti izzivalni politiki

Pretekli teden je bil za ameriško zunanjo politiko poln neuspehov. Znano je, da bi Roosevelt zelo rad spravil vso Ibero-Ameriko pod svoj upliv in da bi jo rad kot celoto vpregel v svojo vojno proti silam Trojnega pakta. Dočim je imel še z Brazilijo in nekaterimi drugimi državami nekaj sreče, se je pa izjalovilo njegovo prizadevanje napram Argentini in republik Čile. V svoji politiki napram Ibero-Ameriki je Roosevelt izzval težak konflikt z državama Čile in Argentini. Ta spor utegne imeti še posledice, nikakor pa ni dosedanji potek v prilog Rooseveltovi politiki. Polomijo je zakrivil znani ameriški državni tajnik za zunanje zadeve, Sumner Welles, ki je — ne da bi imel za to dokazov — zatrjeval, da trpita ti dve državi na svojem ozem-

lju tajne radio-postaje, ki so v zvezi z nemškimi podmornicami in ki jim dajejo dragocena navodila. Tako Čile kakor tudi Argentina sta vložili proti takemu besedičenju protest. Razburjenje v republik Čile je bilo tem večje, ker so bili mnenja, da hoče izzvati Roosevelt na ta način neke vrste pritisk na čilenskega prezidenta R i o s-a, ki se je pripravil ravnokar na svoj državni obisk v Washingtonu, prestolnici Zedinjenih držav. Z ozirom na nesramna podtikanja Sumner Welles-a je prezident Rios naslovil na prezidenta Roosevelta poslanico, v kateri ugotavlja, da mora svoje potovanje v Ameriko — žal — odgoditi. Obenem se je zglasil argentinski veleposlanik Espil po nalogu svojega zunanjega ministra pri Sumner Welles-u ter ga je pozval, naj

PK-Kriegsbericht Herber (Sch.).

Zeugen schwerster Kämpfe in Stalingrad

Wie ausgestorben liegen die Straßen der heißumkämpften Stadt da. Zerschossene Panzer und zerstörte Häuser beherrschen das Bild.

450 letnica odkritja Amerike

O priliki 450letnice proslave odkritja Amerike po Krištofu Kolumbu, je prirredila argentinska nacionalistična mladina v Luna-Parku v Buenos Aires-u veliko manifestacijsko zborovanje. Tega zborovanja so se udeležili tudi zastopniki iz Uruguaya, Paraguaya ter iz najbolj oddaljenih argentinskih pokrajin. Že od vsega početka je mladina vzklikala državnemu predsedniku Castillu kot čuvarju argentinske nevtralnosti, obenem pa tudi mirnemu delu in vojski ter mornarici. Pred 20.000 poslušalci so govorniki manifestirali nacionalno odločnost argentinskega naroda, ki hoče z vsemi silami podpirati nevtralnno politiko državnega prezidenta Castilla. Vsi govorniki so zavzeli najostrejšo stališče napram komunizmu. Dejali so, da gre komunizem roko v roki s plutokracijo ter da hoče prisiliti Argentino k politiki, ki ne odgovarja nacionalnim interesom. Znan argentinski nacionalist, Quesas je zaklical: »Mi nimamo ničesar tujati od Nemčije in Italije!« S temi besedami je nedvoumno namignil na argentinske Falklandske otoke, ki jih je svojčas zasedla Velika Britanija. Quesas je nadalje opozoril na pozitivno delo prezidenta Castilla, ki naj nadaljuje započeto delo pomiritve.

Tajnik mladinske zveze Bernaudo je ugotovil v svojih izjavah, da argen-

ske izjave podkrepil s konkretnimi dokazi. Sumner Welles se je pa ustrašil pred svojo lastno korajzjo ter je odklonil natančneje podatke z motivacijo, da tega ne more storiti z ozirom na »vojaške razloge«.

Bivši členski prezident Arturo Alessandri pa je objavil v vsem členskem tisku članek pod naslovom »Protestiram...«. V tem članku pravi pisec med drugim, da Čile spriču svoje popolne suverenosti in svobode nima nikakega razloga za prelom s silami osi ali Trojnega pakta. V sled tega si Čile tudi ne zasluži nikakega predbacivanja. Wellesova trditev, da je republika Čile odpovedala v sodelovanju z demokracijami, je neresnična in krivična. Alessandri je s tem v zvezi opozoril na velike čilenske dobave in pošiljke čilenske plovbe v Zedinjene države. Welles si je izmisлил svoje trditve samo zato, ker ni mogel preboleti, da na konferenci v Rio de Janeiru ni prodrl s svojim načrtom, po katerem naj bi se vse južnoameriške države vpregle pred voz Zedinjenih držav. Sumner Wellesovo početje pomeni korak nazaj v dobo agresivnega imperializma. To početje je svarilo in grožnja za vse tiste države, ki pomagajo Zedinjenim državam. Prej ali slej bodo morale spoznati, kakšno bodočnost bodo doživeli, kadar washingtonska vlada njihovih uslug ne bo več rabila.

tinjski narod ni v nikakem plemenskem sorodstvu z Zedinjenimi državami. Neki drugi govornik je izjavil, da se Argentina prav tako kot Španija, nikdar ne bo podvrgla boljševškemu jarmu. Znan general Huan Baptista Molina je nato kot glavni govornik izjavil v viharju navdušenja, da je Španija v tej svetovni borbi dobila prvo zmago nad komunizmom. Ta nevarnost je potem preskočila na Ibero-Ameriko, kjer so se takoj pojavili oziroma pokazali činitelji razkre-

ja. V Argentini — tako je dejal general Molina — si je našel komunizem krinke liberalizma in demokracije. Samo komunisti, ki slepo izvršujejo moskovske ukaze, so prvobojniki za vstop Argentine v vojno. Govornik je nato obračunal s parlamentom in z velikim argentinskim tiskom, ki služi intrigam iz Moskve. Ostro je govornik bical argentinski parlament, ki se ne zaveda naloga, ki mu jih je stavljal narod, ker se razblijna v strankarskih malenkostnih bojih. Ob koncu svojega navdušenega govora je poudaril Molina, da »bije srce naroda za prezidenta Castilla«.

Hongkong bo služil blagru vseh vzhodnoazijskih narodov

Generalni guverner bivše angleške kronske kolonije Hongkong, japonski generalni poročnik Rensuke Oisoka, je podal te dni zanimivo izjavo, namenjeno kitajskemu tisku. Oisoka je izjavil med drugim, da bo obnovljeni Hongkong služil odslej blagru vseh vzhodnoazijskih narodov in ne samo sebi ali celo Japoniki sami. Oisoka je nadalje izjavil sledeče: »Moja naloga je, preureditev Hongkonga v smislu njegove pristaniške funkcije ter kot središče razdelitve za vso Vzhodno Azijo. Nekoč je cvetel Hongkong v interesu Anglije in Zedinjenih držav, odslej pa bo služil blagru vseh narodov Vzhodne Azije.« Guverner je končno izrazil svoje zadovoljstvo nad dejstvom, da je prišlo po padcu Hongkonga do vzglednega sodelovanja med japonskimi in kitajskimi prebivalci. To je po njegovem mnenju nekaj povsem razumljivega, sicer se bo pa to sodelovanje odslej, ko je rovarjenje Anglosasov odstra-

njeno, še bolj poglobilo. Glede Indije je omenil guverner Oisoka, da Indija še ni našla nikake možnosti za sodelovanje z narodi Vzhodne Azije, ker jo pri tem ovirata Anglija in USA.

Pretekli terek se je v Tokiju sestala Liga za obnovu Vzhodne Azije na konferenci, ki bo trajala predvidoma do konca tega tedna. Te konference so se udeležili zastopniki Japonske, Kitajske, Mandžurije in Notranje Mongolije s skupno 90 člani nacionalnih združenj. Konferenca sta otvorila zunanji minister Tani in general Hajaši kot predsednik velejaponske zveze za obnovu Vzhodne Azije. V svojih govorih sta podčrtala skupnost ciljev zastopanih vzhodnoazijskih narodov, t. j. ustanovitev velikega vzhodnoazijskega življenjskega prostora, ki naj bi prispeval pomiritvi sveta. Brzojavne čestitke sta poslala konferenci prezident Vangčingvaj in princ Teh, državni poglavar Notranje Mongolije.

Munitionszüge haben den Vorrang!

Von Kriegsbericht Dr. Joachim Fischer

Die Trommel des Krieges dröhnt nicht nur an der Kampflinie der Front. Die weite Fläche des Ostens gleicht diesem weitgespannten Trommelfell. Denn dort, wo die stählernen Schlägel gerührt werden, trommelt es Allen, die mit diesem Ostkrieg zu tun haben. Vor allem dort, wo die Front in der oszillierenden Form der nicht endgültig greifbaren »Linie« verläuft, wo der Stellungskrieg der heutigen neuen Gestalt ausgestanden wird, greift der Kampf in die Tiefe von hundert Kilometern.

PK Der Vernichtungskampf gegen die bolschewistischen Banden fällt in die Undurchdringlichkeit von dschungelgleichen Wäldern, schiebt sich in mückenverseuchten Sümpfen und geht um die einsamen Eisenbahnlinien, die wertvolles Goldadern gleich, das rückwärtige Heeresgebiet durchziehen. Diese Adern sind die

materiellen Kraftströme, die allein die kämpfenden Heere nähren können. Tausende von Güterwagenscharen stoßen auf diesen Schienen über die Schwellen, die nicht wie bei uns in der Heimat in die Festigkeit von Schottermorphyr gepackt sind, sondern in die Weiche von Sand gelegt, bei weitem nicht so gut gelagert sind. Über diese Schienen rollen Munitionszüge — sie haben den Vorrang vor allen anderen. Da folgen die Züge mit Waffen und Gerät, mit Verpflegung und tausenderlei Dingen, die von den kämpfenden Soldaten gebraucht werden. In der magnetisch anziehenden Richtung der Heimat rollen die Urlaubszüge, Eisenbahnzüge der Hoffnung, erfüllt von nahezu erreichter Zauberwelt viel hundertfach herbei gesehnter Wünsche. Mit ihnen aber rollen die Züge der Schmerzen: jene mit dem Roten Kreuz, Dennoch Eisenbahnwagen, in denen das Leben noch

Untersteirer

Du stehst in der Schicksalsgemeinschaft des deutschen Volkes!

Daher: Verne deutsch — sprich deutsch!

Spodnještajerc

Usodno skupnost nemškega ljudstva deliš!

Zato se nauči nemščine in govori nemško!

Hoffnung trägt. Dann aber rollen Leerzüge, die warten, in der Heimat wieder beladen zu werden, Züge, in denen leere Kartuschen, entleerte Munitionskörbe, defekte Kraftwagen, durch Kampfeinwirkung beschädigte Waffen und Geräte, Beute und Schrott abtransportiert werden.

Sprengladungen an den Brücken

Vor all diesen Zügen aber rollen Lokomotiven, auf denen deutsche Lokomotivführer, Heizer ihren Dienst tun. In den kleinen Bremserhäuschen, in den Fronturlauberzügen, in den Lazarettzügen tun Bremser, Zugführer, Wagenwärter ihren Dienst. Auf den Bahnhöfen leben unter Russen, Polen, Weißruthenen einsam deutsche Eisenbahner, in vielen Fällen die einzigen Deutschen auf diesem Posten. Auf den Knotenpunkten in den Werkstätten arbeiten die Facharbeiter, die nichts anderes tun, als Lokomotiven wieder in Ordnung zu bringen. Spezialtruppen spuren Lokomotiven und Güterwagen um, damit sie auf unserer deutschen Spur laufen können, um so den knappen Laderaum zu erweitern und die fehlenden Lokomotiven zu ergänzen.

Der Soldat in der kämpfenden Front hat die Nähe gleichgestimmter Kameraden neben sich. Der Kampf vereint und treibt die Herzen mit der Tapferkeit der mannhafte Seelen voran und die junge Tradition gemeinsam erlebter Feldzüge erleichtert vieles Schweres. Die Lokführer aber, die einsamen Posten auf den Bahnhöfen und den Ausweichstellen der eingleisigen Strecken, die Banntruppen auf der Strecke, die Banntruppen auch der Reichspost, die neben den einsamen Waldstrecken und Linien durch die eiförmigen Oden die Telegraphenleitungen bauen, leben einsamer als der Soldat.

Immer wieder versuchen die bolschewistischen Banden die Eisenbahnlinien zu sprengen. Minen unter den Schienen, Sprengladungen an den Brücken und Wasserdurchlässen, zerschnittene Telegraphenleitungen, Feuerüberfälle an Steigungen und Kurven, in die Luft gejagte Streckensignale, massierte Angriffe auf Bahnhöfe, heimtückische Überfälle auf einsame Posten, konzentrische Vorstöße gegen Brücken — das sind die Praktiken der Banden im rückwärtigen Heeresgebiet. Sicherheitsverbände des Heeres, Panzerzüge, in manchen Fällen Maschinen der Luftwaffe greifen in diese Kämpfe ein.

Wälder werden zur Sicherung gerodet

Links und rechts der Strecken werden die Wälder gerodet, daß es dem Lokomotivführer gegeben ist, das Gelände zu übersehen. Verständige Gruppen von einheimischen Männern übernehmen die Sicherungen. Jedoch immer wieder gelingt es den Banden, die von Kommissaren, Juden, versprengten Offizieren und ausgebildeten Banden-Häuptlingen geführt werden, Schläge gegen die Eisenbahnlinien zu führen. Und dann entgleisen Lokomotiven, knallen ratternde Schüsse aus dem Hinterhalt, greifen hämisch-gemeine Feiglinge die Eisenbahner an. Hunderte von deutschen Eisenbahnern haben ihr Leben und ihre Stellwerke, Bahnhöfe, Brücken, Lokomotiven und Züge gegen solche Angriffe verteidigt — und das ist das Wesentliche — mit Erfolg gehalten. Die Leistungen der deutschen Eisenbahner im Osten werden von den Soldaten der kämpfenden Front hochgeachtet. Ein jeder Infanterist weiß, was diese Männer auf den Lokomotiven im vergangenen Winter

und nun auch in den großen Abwehrrschlachten getan haben. In vielen hundert Fällen hat der Einsatz für diese Soldaten des genagelten Eisens — auch dies ist eine entscheidende Waffe — 36 und noch mehr Stunden gehabt. Keine Unterkünfte freundlicher Geruhsamkeit warteten auf die Eisenbahner. Ein Schuppen oft, meist auch die Lokomotive oder der eiskalte Güterwagen wurden Lagerstatt. Nächtliche Alarmer, Feuerwechsel mit Maschinengewehren und Karabinern, tapferer Tod über gesprengten Lokomotiven und mit großen Kilo-Ladungen hoch gejagten Bahndämmen beweisen die wahrhaft soldatische Einsatzbereitschaft der deutschen Reichsbahner im Osten.

Was aber immer das Erstaunliche bleibt, in der Minute, in der die Eisenbahntruppen des Heeres, in denen gleichermaßen eine Vielzahl von Reichsbahnern eingesetzt sind, die Schienen ungenagelt haben, die Stellwerke in Ordnung brachten, die Signale richteten, die Bahnhöfe übergeben, in dieser Minute aber auch war es gegeben, daß ein Fahrplan möglich und eingehalten wurde. Wasserrürme spendeten Wasser, Kohlenstapel lieferten den Lokomotiven Feuerung und wenn

einmal die Weichen nicht funktionierten, die Dämme brachen, die Durchlässe unterpült waren, dennoch wurde der »Fahrplan« eingehalten.

Banden griffen an — die Witterung zerstörte mehr als Menschenhand schnell wieder reparieren konnte — der Kleinkrieg wurde erbarmungslos geführt — es wurde ohne Licht und ohne Signal in finsternen Nächten gefahren — Loks stürzten um, Wagen entgleisten, — — — dennoch; der Fahrplan wurde eingehalten.

Im vergangenen Winter, im regenreichen Frühjahr, im heißen Sommer und heute, wie immer. *

Die Soldaten der in der kämpfenden Front eingesetzten Armeen wissen von der Hilfe, die ihnen die Eisenbahner bedeuten. Sie anerkennen die Leistung, sie respektieren die Bereitschaft der oft alten und erfahrenen Reichsbahner und sie wissen vor allem, daß ein solcher mannhafter Einsatz der Achtung und gleichwertigen Betrachtung soldatischer Haltung wert ist.

Diese Zeilen aber sollen dies der Heimat sagen.

Nemški narod stoji zvesto ob strani Führer-ja

»Die Untreue hat unser Volk geschlagen, die Treue wird uns einst wieder erlösen.« Po našem se to reče, da je nezvestoba premagala nemško ljudstvo in da ga bo zvestoba zopet rešila. Te besede so misli samega Führer-ja Adolf-a Hitler-ja.

Če se pogledimo v današnji izrek tedna, nam bo očitno, da je Führer s povedanim hotel reči, kako je nemški narod ob koncu prve svetovne vojne postal do neke meje sam sebi nezvest. S tem, da je prelomil zvestobo samemu sebi, je sovražnikom omogočil, da so Nemčijo premagali. Kakšne posledice je to pozneje rodilo za nemško ljudstvo, je še v prav dobrem spominu. Nemčija je postala država brez časti, brez ugleda in veljave. Nemčija je bila po razorožitvi do zadnje strojne puške in zadnjega topa izročena na milost in nemilost svojim zmagovalcem, ki so ji vzeli vse, karkoli se jim je zljubilo. Država brez mednarodne veljavnosti, brez mornarice, brez kolonij in brez enakopravnosti z drugimi državami. V mednarodni politiki je igrala vlogo odpuščenega kaznjencega, ki je še nadalje brez prave zaposlitve pod najstrožjo policijsko kontrolo. Nemška država je takrat s svojim narodom bila pahnjena globoko v blato, kjer je ležala, ne da bi jo bil kdo iz tistega sramotnega položaja dvignil ali ji omogočil, da bi se bila sama dvignila.

V našem listu smo že večkrat v raznih člankih poročali, kako težko in trdo življenje je bilo to takrat za nemški narod. Pod pritiskom in v strahu pred odpetjo glave oboroženimi zmagovalci, je razorožen, gospodarsko uničen, brezposelnosti izpostavljen narod trpel in preživljal svoja suha leta, polna pomanjkanja in trdot. Pri vsem tem je moral iz svojega premoženja vsakoletno plačevati ogromne vsote v gotovini ali blagu svojim maščevalnim zmagovalcem kot vojne odškodnine. Kako grenko so takrat živela mesta in vasi širne Nemčije, se v kratkem najbolje označi z navedbo števila brezposelnih, ki je dolga leta obsegalo daleč preko 6 milijonov ljudi. Če k temu

število dodamo povprečno še 4 družinske člane, ne pretiravamo, da je vsa leta po izgubljeni svetovni vojni bilo okrog 24 milijonov Nemcev vseh mogočih poklicev brez dela in zasluzka. Kaj se pravi biti brezposeln, menda ne bo treba razlagati.

Prišel je pa čas, ko se je pojavil Adolf Hitler ter Nemcem začel razlagati kako in kaj. Objasnjeval jim je razloge o izgubljeni vojni ter jih prepričal, da je v nezvestobi glavni krivec poraza. Hkrati je ta mož, ki je že od svojih otroških let bil najbolj goreč in največji nacionalist, nemškemu ljudstvu začel razlagati in ga učiti, da je edino v zvestobi, ki jo mora nemško ljudstvo obnoviti, rešitev iz krize in bede. Ustanavljal je nacionalsocialistično gibanje, ki je slonele na tem, da se likvidira vse druge, do takrat obstoječe in preživele politične stranke ter zvesto oprime nacionalsocializma, ki si je zarisal načrt, da Nemčijo zopet dvigne tja, kjer ima nemški narod že po naravnih in zasluženih zakonih na zemeljski obli svoj pripadajoči življenjski prostor.

Nadaljnji potek razvoja je znan. Pokret Adolf-a Hitler-ja se je kljub težavam neprestano večal in širil. Število tistih, ki so mu obljubili zvestobo, je raslo in kar je glavno, to zvestobo so tudi na celi črti držali. Iz male peščice ljudi je nastala velika in močna skupina, ki se je končno razvila v cel nemški narod. Ko je večina nemškega ljudstva zvesto stala za svojim Führer-jem, je prišel seveda tudi čas odrešenja. Kot odrešenje se lahko imenuje vsestransko izboljšanje vsega, kar je pred dohodom nacionalsocializma na oblast bilo slabega, trdega, grenkega in pomanjkljivega. Odrešenje je prišlo z zopetno zaposlitvijo celokupnega nemškega ljudstva, kar je zasluga nacionalsocializma, odrešenje je prišlo za vse tiste Nemce, ki so bili pod tujimi vladavinami in državami itd. Z eno besedo, zvesto stali v vrstah nacionalsocializma, kategera duševni in praktični vodja je naš Führer, popolnoma potrdil njegove, uvo-domo za izrek današnjega tedna vzete

PK-Kriegsberichter Beissel — Sch.

Vormarsch an der Ilmenseefront.

Begegnung zwischen Pak und einem Panzerwagen auf einer »Straße« im Kampfgebiet. Nur mit Pferdevorspann oder Gleiskettenfahrzeugen kommt man in diesem grundlosen Morast vorwärts.

Kreistag v Rann-u

Dne 17. in 18. oktobra 1942 se vrši v Rann-u Kreistag ali okrožni dan, ki ga priredi organizacija Steirischer Heimatbund za okrožje Rann. Prireditve je poslednja v nizu letos na Spodnjem Štajerskem prirejenih Kreistag-ov, ki so se vršili v vseh okrožjih. Namen Kreistag-a je, da se v Rann-u zberejo mnogoštevilni člani in funkcionarji organizacije Steirischer Heimatbund iz celega okrožja Rann, kjer se bodo udeležili prireditve bogatega sporeda. Funkcionarje se bo na posebnih in skupnih sestankih in shodih poučilo o vsem, kar je v doslej storjenem še bilo mogoče nepopolno in se lahko izboljša. Zravnalo in instruiralo se jih bo v strokovnem oziru ter dalo nasvete, pripomočke, navodila in smernice za nadaljnje delo izgradnje in dopolnitve organizacije Steirischer Heimatbund v nacionalsocialističnem smislu. Blockführer-ji, Zellenführer-ji, Ortsgruppenführer-ji itd. bodo po vodilnih organih zveznega vodstva, to je Bundesführung, teoretično in

misli, ki glasijo, da je zvestoba ljudstva tisto, kar ga reši.

Položaj in doseženi uspehi na vseh frontah nam istotako dokazujejo, da je zvestoba nemškega ljudstva do Führer-ja, ki je v tej vojni osebno prvi vojskovodja, tisto veliko čudo, ki daje nemškim četam pogum in junastvo, da rešijo Nemčijo in svoj narod iz novonastale nevarnosti, ki bi jo lahko povzročila morebitna nezvestoba ter ponovila katastrofo iz leta 1918., ki bi pa bila še vse hujša. Nemška oborožena sila, ki je že dobojevala neverjetno velike zmage, bo tudi odslej zvesto sledila svojemu Führer-ju in narodu, da ga bo za vse čase rešila nevarnosti, ki bi še kedajkoli nemški narod lahko spravila v tako nezvestobo, kakor je bil slučaj leta 1918., ko je sovražniku položil orožje ter se mu vojaško nepremagan, izročil, da je nato nastopil napram njemu kot tožnik, obtožitelj, sodnik in izvrševalec obsodb v eni osebi.

praktično poučeni in nasvetovani, kako jim je nadalje opravljati svoje funkcije, pa naj si bo to zunaj na terenu med ljudstvom, ali pa po pisarnah, kjer se opravljajo administrativna in ostala organizatorna dela itd. Kakor na vseh Kreistag-ih, tako bo seveda tudi v nedeljo v Rann-u višek sporeda celotne prireditve doseglo velezborovanje, na katerem bo nastopil kot govornik sam Bundesführer organizacije Steirischer Heimatbund, Franz Steindl, ki bo nanizal vse, kar zanima Spodnještajerce.

Pestrost ostalega dela sporeda se zrcali iz sledečega: Udeleženci si bodo lah-

PK.-Aufn.: Kriegsberichter Feldle (Wb.)

Kabel in über 3000 Meter Höhe.

Nachrichtensmänner im Kaukasus legen ein Kabel über ein Gewirr von Felsblöcken.

ko ogledali razstavo, ki bo omogočila pregled celotnega početnega dela v prvem letu, ki je bilo seveda nad vse težavno in polno ovir. Pri tem bo hkrati viden načrt bodočega delovanja.

V hiši okrožnega vodstva bo mala razstava umetnostnega značaja, ki bo prikazala umetnost, v kolikor se je ista v okrožju ohranila v zadnjih 1000 letih. V nadaljnjih dveh prostorih bo ogledovalcem na razpolago in ogled zanimiva volvska telega, starogermanska hišna pismenka, ki je okrašena celo s pravadnimi poganskimi simboli, trebušnati lonci z ornamentami starih izročil in novejši izdelki vse do kmečkega baroka. Tej razstavi bodo priključena umetnostna dela živečih umetnikov iz okrožja Rann, ki bodo v svojih delih prikazovali pokrajinske slike okrožja tako, kakor jih oni vidijo.

Posebno razstavišče bo predložilo obiskovalcem, kako je nemški narod razmnožil in povečal svoje kmetijske pridelke izza časa sedanje vojne. Gre za delo urada za kmečko prebivalstvo.

Rann-ski vinogradniki bodo pokazali, kako se razumejo na strokovno pravilno pridelovanje dobrega Wisell-skega vina. Obiskovalci ga bodo pa tudi na licu mesta lahko poskušali, da se o njegovi kakovosti lahko prepričajo. Istotako bodo Rann-ski lovci razstavili svoje lovske trofeje pri istočasnem serviranju okusno in dobro pripravljene divjačine.

Mladina bo igrala in svirala ter podala v obliki igre pravljico: »Der dumme Hans mit der goldenen Gans«. Igra lutk ter še razne druge točke urada za izobraževanje ljudstva bodo razveseljevale staro in mlado.

Ker je pričakovati, da bo v soboto in nedeljo lepo in prijetno jesensko vreme, je računati, da se bo razen ljudstva iz okrožja Rann, Kreistag-a udeležilo tudi mnogo ljudi iz sosednjih okrožij. Nedeljski izlet v Rann, ki se sijajno lahko poveže z obiskom okrožnega dne, bo gotovo bolj zanimiv kakor izleti v druge kraje, ki so pri Spodnještajercih, kakor vemo, če jim le čas dopušča, že nekakšen ljudski običaj. Torej v soboto in nedeljo je Rann kraj našega nedeljskega izleta. Prebivalstvo okrožja Rann bo pa itak skoraj v celoti navzoče.

Nur der Freiheit gehört unser Leben

1. Nur der Freiheit gehört unser Leben, laßt die Fahnen dem Wind. Einer steht dem andern daneben, aufgeboten wir sind. Freiheit ist das Feuer, ist der helle Schein, so lang sie noch lodert, ist die Welt nicht klein.
2. Daß die Äcker zum Erntegang reifen, darum bleiben wir wach. Bis die Sensen die Halme ergreifen, hüten wir sie vor Schmach. Freiheit ist das Feuer...
3. Daß die Heimat den Frieden soll finden, suchen wir nach dem Feind. Keiner soll seine Garbe hier binden, der es falsch mit uns meint. Freiheit ist das Feuer...
4. Daß dem Lande die Sorgen versinken, darum stehen wir auf. Unsere Helme das Morgenrot trinken, eure Herzen reißt auf! Freiheit ist das Feuer...

Aufnahmen: Steffen-Lichtbild Graz

Weinlese in der Kollo

Naša lepa Spodnja Štajerska

O naravnih lepotah pokrajin lahko sodi tisti, ki ljubi naravo ter ima okus, nardarjenost, kriterij in objektivnost za ocenjevanje. Če je razen tega že z odprtimi očmi prepotoval tuje dežele ter si o prirodnih lepotah istih napravil nepristransko sliko, potem se lahko reče, da je res ocenjevalec in popisovalec naravnih pokrajinskih lepot.

Ljudje, ki so videli mnogo sveta, trdijo o Spodnji Štajerski, da se jo lahko uvrsti med najlepše dežele. Mnogi ocenjevalci, ki niso videli in prepotovali samo vso Evropo, temveč tudi ostale celine, niso vse to samo potrjevali, temveč bili so tudi pripravljeni vse to z obema rokama podpisati.

Spodnja Štajerska ima pridevek zelena Spodnja Štajerska, in to od domačinov in tujcev radi svojevrstno privlačne lepote, ki jo opažajo v zeleni barvi njenih travnikov, hribov, gozdov itd. Gotovi tujji ogledovalci so izjavljali, da se zelena barva spodnještajerskih travnikov, gozdov itd. vidno razlikuje od zelene barve v drugih krajih in deželah. Pred leti se je našel celo učenjak, ki se je na kalvarijskem hribu v Marburg-u trudil neki skupini tujih izletnikov, ki si je ogledovala mesto Marburg in bližnje okolice, znanstveno dokazati barvni odtенок ali razliko med zeleno barvo spodnještajerskih rastlin in med rastlinami v drugih pokrajinah.

Pokrajinske lepote Spodnje Štajerske se najbolje zrcalijo v dveh slikah in sicer v višinah in nižjem ozemlju. Najvišje vrhove imamo v Alpah, ki jim pravimo Saantaler Alpen. To visoko gorovje se odlikuje po svojih visoko ležečih sončnih dolinah, medtem, ko so na vznožju zopet dohine, ki jih je šteti med najkrasnejše v Evropi, kakor je na primer Logartal. Tujci so dolino Logar označevali za bisser Evrope.

Nekako alpsko sprehajališče predstav-

lja gorovje Bachern. V celem svojem obsegu z gozdovi obraščeno ter prehodno hribovje je polno planinskih koč ter bogato na prostorih, ki so prikladni za smučanje in ostali zimski sport.

Sosed Bachern-a, Poßruck, je gorovje, ki s svojimi gozdovi, pašniki, žagami, mlini in izletnimi točkami slovi daleč na okrog. Medtem, ko se iz vrhov Bachern-a nudijo krasni razgledi proti Graz-u, Pettau-u, Marburg-u in daleč tja preko reke Mur na Madžarsko, se od vrhov Poßruck-a nudi lep pregled vse do Graz-a.

Število goric v hribovju, ki ga poznamo pod imenom Bühlern, gre v tisoče. Obraščeni in obdelani kot vinogradi, sadonosniki, travniki, njive, pašniki in gozdovi predstavljajo podeželsko sliko, kjer sto-

Untersteirischer Winzer
im Traubensegen

jijo razmeroma najlepše, najčistejše in najbolj prikupne kmetije. V marsičem podobno sliko nudi področje takozvanega Kollo-s-a, kjer pa prevladujejo večinoma vinogradi.

Lepa ravnina z njivami in travniki ter vmesnimi gozdovi se nahaja na takozvanem Pettauer- ali pa Draufeld-u, ki veže področje Kollo-s-a s hribovjem Bühlern in poljanami ob reki Mur.

Spodnještajerska značilnost so cerkvice na vrhovih. Največ cerkvic se najde po hribovih v področju Bühlern. Spodnja Štajerska nudi opazovalcu narode razen morja vse vrste pokrajinskih lepot. Visoko gorovje, hribočke, gorice, ravnine, travnike, gozdove, mineralne vrelce, letovišča, kopališča, čedna vasi, trge in napredujoča mesta. Spodnja Štajerska je res pravi biser narode. Njena naselja, vasi, trgi in mesta, kakor tudi njeno kmetijstvo in gospodarstvo, se pa iz dneva v dan razvijajo in spopolnjujejo. Nobenega dvoma ni, da bo pod sedanjo svojo upravo v dolednem času res sličila raju, kakor je nekoč izjavil Gauleiter Uiberreither, kot šef civilne uprave na Spodnjem Štajerskem.

Spodnještajerci! Ljubite, cenite in spoštujte svojo lepo zeleno Spodnjo Štajersko.

GOSPODARSKE VESTI

× 100.000 mladih sadnih dreves so nasadili v gau-u Njederdonau. Zasluga gre Landesbauernführer-ju, ki se je trudil in skrbel, da so se v vseh krajih gaua podvzeli koraki, ki bodo po kakih 15 letih kmetovalcem in prebivalstvu koristili. Zamisel zasluži, da bi jo posnemali.

× Vno uporabljajo kot gonilno snov za motorje. V Algeriji so izdali odredbo, ki obvezuje kmetovalce z več kakor 200 hektolitrov vinskega pridelka, na oddajo gotovega dela vina. Kakor lani, bodo ba-je tudi letos iz vina izdelovali alkohol za motorno gonilno snov.

× Kavkaz je kmetijska pokrajina. Na Kavkazu živi 15 milijonov prebivalcev, kar znači, da živi komaj 35 oseb na vsakem kvadratnem kilometru. Površina zemlje, ki se na Kavkazu kmetijsko izkorišča, znaša 32 milijonov hektarjev. Od tega je 10,6 milij. hektarjev njiv, 21,7 milijonov hektarjev travnikov, pašnikov, step s travo in neobdelane zemlje. Stanje živine je na Kavkazu višje kakor je povprečno stanje živine v ostalem delu Sovjetije. Leta 1938. so na Kavkazu redili 7 milijonov goved, 1,6 milij. konj, 2,3 milij. svinj, 9,5 milij. ovac in 2 milij. koz. Tudi ribarstvo igra na Kavkazu cmena vredno vlogo.

× Produkcija živega srebra v Španiji je v preteklem letu dosegla rekord, ki ga že 21 let niso imeli. Pridobili so ga okrog 2950 ton, kar znaša 16 odstotkov več kakor v zadnjem rekordnem letu.

Wie verdunkeln

von 19³⁰
bis 6³⁰ Uhr!

JMNI KMETOVALEC

O pravilnem spravljajanju semen in o prezimovanju semenskih rastlin (semenic)

Citatelji, ki redno prebirajo naš kotiček, se gotovo še spominjajo navodil, ki smo jih objavili na tem mestu spomladi, za saditev in oskrbovanje semenskih rastlin. Objavili smo ob tej priliki, da bomo tudi za pravilno spravljajanju semen in za vzimljenje semenskih rastlin dali ob času potrebna navodila.

Zdaj je ta čas — jesen — tu. V najkrajšem času morajo izginiti z njiv vse rastline, torej tudi semenske. Dajemo v naslednjem nekoliko nasvetov, kako je postopati pri spravljajanju semenskih rastlin in pridobivanju semena od njih, kakor tudi, kako je treba vzimljati semenice, to je rastline, ki smo jih odbrali za seme, katere pa bodo obrodile šele prihodnje leto.

1. Spravljanje semenskih rastlin in pridobivanje semena.

Na splošno lahko rečemo, da veljajo glede spravljajanja semena za vsako vrsto rastlin drugačna pravila. Seme nekaterih rastlin moramo namreč spravljati, ko je komaj napol zrelo, pri drugih rastlinah pa šele, ko je dozorelo popolnoma. Pri nekaterih rastlinah zori seme enakomerno in požanjemo ves nasad hkrati, pri drugih pa moramo postopoma spravljati neenakomerno dozorevajoče seme. Nekatero vrste semen je treba luščiti, druge mlati, tretje ometi, četrte vrste seme shranjemo kar v luskah, oziroma v »osemenju« itd.

Zato bomo pač za vsako izmed za vsakega kmeta važnih semen posebej opozorili na primeren način spravljajanja.

Omenjamo na splošno le še, da je treba pridobljeno seme skrbno posušiti in med sušenjem večkrat premešati, da ga tako prezračimo in da se pri tem odstrani vlaga in ogljikov dioksid, ki ju vsako sveže seme v obilni meri izdihava.

Shranjujemo pa seme le v hladnih in suhih prostorih, spravljeno v vrečah, zabojih, manjše množine tudi v papirnatih škatljah in vrečicah. Za mrz je občutljivo navadno samo še ne dovolj suho seme, ker pač vsebuje še precej vlage.

Preidimo takoj k spravljajanju semena posameznih vrst:

Fižol.

Naši kraji so za pridelovanje in pridobivanje semenskega fižola izredno prikladni. Zeleti je torej, da bi naši kmetovalci letos posvetili vso svojo pažnjo pridobivanju semenskega fižola. Saj to ni tako težko: Predvsem moramo poznati nekoliko fižolovih sort, in sicer s pravim, v trgovini veljavnim imenom, ne morda samo z domačim. Vsekakor se bomo pozanimali predvsem za ime in za tržno vrednost onih sort fižola, ki je v našem fižolovem pridelku najmočnejše zastopan in ki pri nas najbolje uspeva.

Ko smo si na jasnem, kakšne fižolove sorte imamo in katere od teh sort bomo odbrali za semensko blago ter kot tako ponudili na prodaj, nam ostaneta samo še dve deli: fižol izluščiti in nato izbrati. Glede luščenja fižola pripominjamo, da je pri semenskem blagu vsekakor dajati prednost ročnemu luščenju, ker se pri luščenju z mlatilnico velik del semena poškode.

Prav posebno skrbni in natančni pa moramo biti pri izbiranju fižola za seme.

Od tega, kako skrbno prebiranje izvedemo, je v prvi vrsti odvisna kakovost in s tem cena semenskega fižola.

Za izbiranje semenskega fižola so sposobni samo oni, ki znajo točno ločiti čistost sorte semine od raznih križancev in »sprvržencev« dotične sorte. Enako je treba strogo paziti na izločanje vsega podpopovprečno drobnega, bolnega ali poškodovanega fižola, in seveda še prav posebno smeti.

Špinača.

Semenske rastline spravljamo, ko listje in steblovje porumeni, nakar rastline porujemo in damo sušiti. Ko so docela suhe, jih omlatimo z mlatilnico ter očistimo seme na dobri vetrnici (vejevki).

Solate.

Solatne rastline, ki smo jih bodisi sami odbrali za seme, ali so nam same »v seme ušle«, se večidel še zdaj sušijo kjerkoli že in čakajo, da se jih bodisi kdo spomni in omane seme — ali pa da seme oberejo vrabci, kolikor ga ne izpade...

Torej: solatno seme čimprej ometi, pa ne ob presuhem vremenu, ker se sicer stebličje hkrati zdrobi, in ga je pozneje težko ločiti od semena. Seme sušimo razgrnjeno na rjubah, kjer ga večkrat premešamo. Ker miši solatno seme zelo ljubijo, ga moremo shranjevati tako, da jim je nedostopno.

Buče.

Za seme izberemo buče, ki imajo najbolj značilno izražene lastnosti posameznih bučnih vrst in od takih najdebelejše plodove. Semenske buče pustimo na polju kar se da najdalje, da docela pozorijo.

Ko buče razpolovimo in jim odvzamemo seme, ga samo z roko očistimo od mesnih koščkov in vlaken, ne smemo pa bučnega semena v vodi izpirati! Marveč razgrnemo ga takoj v tenki plasti na sonce, najbolje razgrnjena v rešetki za žito. Na soncu posušeno bučno seme je lepo belo, če pa ga moramo vsled stalno slabega vremena sušiti v senci, ostane umazano. Če pa nam seme celo spleni, ker ga nismo pravočasno, ali ne dovolj posušili, je seme za seme neuporabno. Sploh opozarjamo, da se bučno seme zelo počasi suši in da prav rado spleni, bodisi že med sušenjem, ali pa tudi pozneje, če ga ne hranimo na dovolj suhem in zračnem mestu.

Kumare.

Omenjamo, da plodovi kumar, ki jih navadno uporabljamo za pridobivanje semena, niso v ta namen kaj posebno prikladni: navadno namreč jemljemo seme od plodov, ki nazadnje dozori, ko je čas kumar pravzaprav že mimo. Seme teh poznorečih plodov bo dalo rastline, katerih plodovi bodo pozno zreli, ker se pač tudi ta lastnost podeduje. Zato lahko v tem času pridobivamo seme samo za kumare poznih vrst, dočim bomo morali za zgodnje sorte seme kupiti, ako se nismo zanj pravočasno pobrigali.

Ker se kumarčno seme drži jedrovine, ga z žlico iztrgamo in s sluzom vred spravimo za par dni v posodi, da vsa zmes prevre. Seveda je treba doliti nekoliko mlačne vode. Po končanem vretju seme na redkem rešetki pod vodnim curkom izperemo, ter ga v senci na rjubi

razgrnjena posušimo. Ko je suho, ga shranimo, v redko plateno vrečico obesena, na zračnem prostoru, kjer je varno pred mišmi in vlago.

Paradižnik.

Za seme vzamemo najlepše plodove, ki jih razrežemo, ko so popolnoma dozoreli in iztrgamo seme s sluzom vred, enako kot pri kumarah, in ga istotako pustimo v posodi, dokler ne prevre. Na enak način ga tudi sušimo in shranimo, vendar je treba posušeno seme najprej med prsti premeti, da se gruče sprijetega semena razpustijo. Če vrenje semena na sluzi ne preneha pravi čas samo od sebe, moramo kljub temu pravočasno seme izprati, ker sicer začne kliti med vretjem. Če torej opazimo, da začenja seme kliti, pa vendar še vre, brž izperimo!

Korenje.

Pridobivanje korenjevega semena je pri nas povsod udomačeno in ve vsak kmečki človek, da je treba zrele korenjeve kobile obirati sproti z rastlin, kakor dozorevajo. Kobile zmanemo, nato pa seme med dlanimi ali s strgalnikij oribamo, da s tem odstranimo bodici, ki sicer ovirajo setev, ker se seme z bodicami sprijemlje. Seme je treba dobro posušiti, preden ga shranimo, ker se sicer hitro skvari.

Pesa.

Semenske rastline obžanjemo, ko so semenske glavice postale rjave. V snope povezano steblovje posušimo, nato pa na mlatilnici omlatimo, ali pa z rokami osnuhamo. Nato ga prečistimo na vetrnici.

Še prav posebno moramo pri pesnem semenu opozoriti, da ga je treba dovolj posušiti, kajti suši se prav počasi, narobe pa se prav rado skvari, ako ni dovolj suho.

2. Odbiranje in prezimovanje semenic.

Semenice nazivamo one semenske rastline, ki smo jih — pri dvoletnih rastlinah samo! — prvo leto odbrali in posebej prezimili z namenom, da jih prihodnje spomlad posadimo za seme.

Od takih dvoletnih rastlin je za kmeta najvažnejše odbira in shranjevanje semenice zelja in sploh vseh zeljnatih rastlin; pese, korenja, redkve, čebule itd.

Zeljne semenice.

Semenice odberemo že na njivi. In sicer določimo za semenice samo zeljate rastline z najbolj čvrstimi, gostimi in trdimi glavami, ki imajo le malo veš in ki kažejo vse značilne oblike dotične sorte! Izbrane semenice označimo takoj tako, da pristavimo k njim palico, ali kako drugače. Kadar zelje spravljamo, izkopljeno semenice previdno in skrbno s korenino in nekaj ruše vred. Semenice prezimimo najbolje v praznem gnojaku, če pa tega nimamo na razpolago, v svetli in hladni kleti, zasute s svižem ali lahko zemljo. Preden semenice vzimimo, moramo položiti vse vehe. Vzimljenje je izvesti kar se da pozno v jesen in le ob suhem vremenu, ker semenice, ki smo jih vlažne vzimili, rade gnijejo, enako tudi, če je prezimovališče pretoplo ali prevlažno.

Po enakih načelih vzimimo semenice vseh zeljnatih rastlin, v kolikor niso sposobne, da bi prezimile kar na prostem, kot n. pr. razni ohrovti itd.

Semenice krmске pese.

Semenice krmске pese je treba vsaj dvakrat obirati. Prvo odbiro izvršimo

na njivi, dokler pesa še zeleni. Za seme izberemo rastline, ki bujno rastejo ter katerih listje je za dotično sorto značilne barve in oblike. Te rastline zaznamujemo. Spravimo jih kar se da pozno. Ko semence izruvamo, izvršimo obenem drugo odbrto: po obliki. Za semence obdržimo samo rastline, ki kažejo za dotično sorto najbolj značilno obliko in barve in so poleg tega najbolj razvite. Semenicam listov ne smemo rezati, marveč le odvit. Tudi je treba paziti, da se pri ruvanju ne poškoduje srčna korenina.

Pesne semence posadimo s srcem navzven v mrzli kleti v rahlo vlažen sviz (ali mivka), vložene v ležečem stanju, vrsta na vrsti. Dobro je, razkužiti semence predhodno v 3% raztopini bakrenopapne brozge, posušiti in nato poprašiti z ogljenim prahom, kar vse varuje pred gnitjem. Enako je dobro, pred vzmljenjem prebeliti in zažveplati klet.

Klet, kjer so vzmljene semence, naj bo do nastopa hudega mraza odprta in šele, ko nastopi resen mraz, zapremo okna. Vendar moramo klet tudi pozimi dovoljno zračiti. Vse rastline, ki začenaajo gniti, je takoj izločiti.

Po istih smernicah kot pesne semence, je vzmljati semence korenja, redkve, repe in sploh vseh korenskih rastlin.

Semenice čebule.

Čebule je več vrst: dvoletna in triletna čebula. Čebulne vrste, ki dajo uporaben pridelek iz posejanega semena že v prvem letu, spadajo k dvoletni čebuli, ker obrodijo seme šele v drugem letu. Vse vrste čebule pa, pri katerih zraste prvo leto iz semena samo drobni »čebulček«, ki ga naslednjo spomlad razsadimo, da dobimo drugo jesen pridelek, spadajo k triletnim čebulam, kajti seme dobimo od teh sort šele tretjo jesen. To pa samo mimogrede.

Na tem mestu nas zanima samo vzmljenje čebulčka in pa onih dozorelih čebulnih plodov, ki nam bodo kot semence služili prihodnjo spomlad za pridobivanje semena.

Čebulček dozori že sredi avgusta in smo ga že takrat spravili. Čez zlino ga shranimo, ohešenega v redki vreči, na podstrešju. Ako pa nastopi prav oster mraz, je treba čebulček pokriti s starimi odelami ali s slamo, da ne zmrzne. Če pa je že namrzel, ga moramo pustiti v miru, dokler se sam od sebe ne odtali!

Dozorelo čebulo, semence, hranimo na enak način. Kot semence pridejo v poštev samo plodovi, ki so dovolj dozoreli in ki imajo čvrsto, usnjato in dovolj debelo ščitno kožo! Nedožorela, lahka in puhla čebula ni za prezimljenje, niti za semenco sposobna!

Tudi semenski česen shranjujemo enako kot čebulo!

* **Evropski poštni kongres v Wien-u.** V Wien-u se je sestel dne 12. t. m. na povabilo Reichspostministra dr. Ohnesorge-a evropski poštni kongres, na katerem so zastopane Nemčija, Italija, Bolgarija, Danska, Finska, Hrvatska, Holandija, Norveška, Romunija, San Marino, Švica, Slovaška, Španija, Turčija, Vatikan, Madžarska in Japonska.

* **Zgodovinska bojna ladja »Oregon«** gre med staro železje. Po poročilu agencije »Exchange Telegraph« je sporočilo vodstvo ameriške vojne mornarice, da bodo zgodovinsko bojno ladjo »Oregon« razbili ter uporabili za vliivanje novega železa odnoso jekla.

MALE VESTI

* **Reichsarbeitsführer Hierl** zopet v Berlinu. Reichsarbeitsführer Konstantin Hierl je nedavno obiskal Romunijo in Bolgarijo, kjer si je ogledoval ustanove tamkajšnje obvezne delovne službe. Po tem obisku se je Hierl vrnil v pondeljek v Berlin.

* **Dr. Goebbels** je govoril nemškimi pesnikom. V Weimar-ju so se sestali nemški pesniki, ki jim je govoril Reichsminister Goebbels o nalogah izobraženosti. Kakor vsi govori našega ministra propagande, tako je seveda tudi ta našel hvalne besede.

* **Reichsführer SS** in šef nemške policije **Heinrich Himmler** je bil te dni kot gost fašistovske vlade na privatnem obisku v Rimu. V Rimu ga je sprejel tudi Duce, s katerim sta imela dolg in prisrčen razgovor.

* **Hrabri fantje** odredov **Hitlerjugend** pri dr. Goebbels-u. Ob navzočnosti Reichsjugendführer-ja, to je voditelja mladine, je Reichsminister dr. Goebbels nedavno sprejel 31 fantov, ki so se v po zraku ogroženih krajih posebno odlikovali. Med njimi sta dva, ki sta bila odlikovana z železnim križcem II. razreda in eden, ki je dobil vojno-zaslužni križec z meči za hrabro obnašanje med sovražnimi zračnimi napadi. Fantje so bili dva dni gostje ministra in so si v tem času tudi lahko ogledali Berlin in njegove znamenitosti.

* **Pregled mladeničev** za vojaško službo. Kakor omenjamo na drugem mestu, je izšla odredba šefa civilne uprave za Spodnjo Štajersko, ki določa, da se v času med 19. oktobrom 1942 ter 19. novembrom 1942 izvrši pregled spodnještajerskih mladeničev, ki so rojeni leta 1919. in 1920. radi ugotovitve sposobnosti za službo v oboroženi sili. Na naselstveno področje A se ta rekrutacija ne odnosi.

* **Spodnještajerci** so vedno bili in ostanejo dobri vojaki. Ravno kar odhajajo spodnještajerski fantje, ki so kot rekruti klicani na odsluženje svojih vojaških obvez, v oboroženo silo. Kakor je spodnještajerski običaj že odkar poznamo vojaško obvezo predstavljal nepisan zakon, ki ga spoštuje ljudstvo bolj kakor pisane, tako se določila tega zakona spoštujejo tudi danes. Fantje okrašeni in okinčani s cvetjem, prepevajo in vriškajo spodbujeni z dobrim spodnještajerskim vinom, stare narodne melodije, dekleta jih spremljajo do zbirališč, da jim pomagajo nositi kovčke in pakete z jedili, ki so jih svojim sinom pripravile matere in dale na pot. Akoravno pokajo na frontah topovi in puške in je vojak v teh časih izpostavljen vsem možnostim in nevarnostim, se iz razpoloženja spodnještajerskih rekrutov zrcali samo veselje in navdušenost za vojaško službo. Vojaški narod, kakor so Spodnještajerci, katerih očetje in pradedje so se v vseh vojnah uveljavili in odlikovali, ima kakor nekdanj, tudi danes v svojih vrstah mladeniče, ki bodo po vzgledu naših prednikov z orožjem v rokah storili vse za obrambo svoje domovine ter se pokazali vredne naslednike svojih očetov, ki so Spodnještajercem in svoji domovini kot vojaki in bojevniki bili vedno v čast in ponos. Rekrutom, ki odhajajo na svoja službena mesta v oboroženi sili, želimo obilo vojaške sreče!

* **Zahvalni dan** za uspele žetev. Spodnja štajerska je zahvalni dan za dobro uspele žetev letos nad vse slavnostno obhajala. Tako so na primer v Brückel-ju, ki leži blizu Rann-a z godbo, ki je za-

svirala poskočno koračnico, otvorili prireditve. Z govori in petjem se je mnogostevilnim kmetovalcem razložilo pomen proslave. Sledila je ljudska zabava in kino-predstava, na kateri so predvajali film »Vaterland«. — V Frauheim-u je ista proslava tudi lepo uspela. Na čelu slavnostnega voda je korakala mladina z vodom fanfar, borbno moštvo in gasilci. Sledili so vozovi, vsem na čelu voz s krono v obliki venca, ki je bil spieten iz kmetijskih pridelkov. Poseben voz je vozil godbenike, katerim so sledili ostali udeleženci. Georg Fregel, kot najstarejši v vasi, je bil v družbi najmlajših na posebnem vozu. Prireditve je otvorilo sviranje fanfar. Nato je mala deklica dekiamirala pesem. Sledilo je petje, nakar je Ortsbauernführer Lesiak izročil lepo izdelano krono žetve Ortsgruppenführer-ju, Ortsgruppenführer Zamollo se je zahvalil za v redu spravljeno letošnjo žetev ter se spomnil vojakov na frontah. S počastitvijo Führer-ja se je lepa prireditve zaključila. — Tudi kraji Hohlenstein, Mahrenberg, Pragerhof, Lorenzen a. B., Pulsgau, Ranzenberg, Wachsenberg, Gonöbitz, Schober in Weilenstein v okrožju Marburg-Land so priredili dostojne zahvalne dneve za dobro spravljeno žetev. Na ta način je Spodnja štajerska na dostojen način proslavila ta nemški običaj zahvale za uspele spravljene kmetijske pridelke.

* **Rann** se pripravlja za prireditve **Kreistag-a** ali krožnega dne, ki se vrši v soboto in v nedeljo, dne 17. in 18. oktobra v Rann-u za okrožje Rann. Veleshod, ki bo zaključil niz okrožnih dnevov širom Spodnje štajerske, bo kakor vsi prejšnji, brezdvomno najbolj uspel. Mesto Rann se pripravlja za dostojen sprejem mnogostevilnih udeležencev.

* **Mestno knjižnico** so otvorili v **Marburg-u**. Nahaja se v prvem nadstropju gledališkega poslopja ter razpolaga s 5000 knjig.

* **Otroške igrače** se bodo prodajale samo na predloženo otročjo oblačilno nakaznico. Tako je odredil Reichswirtschaftsminister, da bi se na ta način razpoložljive igrače bolj enakomerno in pravilno razdelilo. Tozadevna navodila bodo izšla potom pristojnih organizacij za vse kraje.

* V **Cilli-ju** se je vršil nedavno shod, katerega so se udeležili župani in Ortsgruppenführer-ji iz okrožja. Poročal je Kreisführer Dorfmeister ter izdal navodila za bodoče delovanje.

* **NSDAP na Gorenjskem.** Kakor poročajo listi, je bil 11. oktober v Klagenfurtu in po vsej Koroški v znamenju zmagovitega plebiscita leta 1920. Med drugim se je vršil v deželnem dvorcu generalni apel, pri katerem se je Gauleiter dr. Rainer spomnil vseh padlih v prvem revolucijskem uporu oziroma v osvobodilnih bojih Koroške, obenem pa je tudi podal poročilo o delovanju NSDAP v svojem območju. Kot nov ukrep za Gorenjsko, je napovedal Gauleiter ustanovitve strankne organizacije z veljavnostjo od 10. oktobra. Svoja izvajanja je končal Gauleiter z ugotovitvijo, da se nacionalsocialistična Koroška ne bo dala od nikogar nadkriliti, kar se tiče izpolnjevanja dolžnosti in zvestobe do Führerja in Reicha.

* **Justifikacija** veleizdajalcev. Tiskovni urad ljudskega sodišča poroča: Ljudsko sodišče je 40letnega Karl Drewsa in 40letnega Franz Weiß-a, oba iz Graz-a, obsodilo radi pripravljanja ve-

leizdaje na smrt. Oba obsojenca sta bila usmrčena 7. oktobra. Radi istega delikta so bili na smrt obsojeni in istega dne usmrčeni: 30letni Franz K r e p e k iz Tregista, 42letni Franz P a j k iz Bärenbach-a, 38letni Viktor S u p p a n iz Köflach-a, 33letni Johann Tripolt iz Untergraben-a, 41letni Julius G e l l i n e k iz Puchbach-a in 40letni Johann U n g e r iz Arnstein-a. Obsojenci so kot komunisti veleizdajniško rovarili proti Reichu.

* Nove odredbe in določbe, 99. številka odredbenega in uradnega lista (Verordnungs- und Amtsblatt des Chefs der Zivilverwaltung in der Untersteiermark) prinaša v svoji izdaji z dne 9. oktobra 1942, 13 določb, odredb, razglasov itd. 1. Tretji razglas o pregledu za vojaško službo na Spodnjem Štajerskem. 2. Odredbo o potnih listih in izkazih. 3. Drugo odredbo o spremembi odredbe k uvedbi v Reich-u veljavnih predpisov o cestnem prometu na Spodnjem Štajerskem. 4. Odredbo o zaščiti mladine. 5. Odredbo k osiguranju krušnega žita in k urejevanju čen žitu. 6. Določbo o pristojbinah za ogled klavne živine in mesa izven javnih klavnic. 7. Določbo k novemu redu gospodarjenja s kovinami. 8. Določbo na področju gospodarstva z žitom. 9. Določbo o ureditvi razdeljevalnice klavne živine v Cilli-ju. 10. Določbo o ureditvi oddaje spodnještajerskega hmelja, pridelka od leta 1942. 11. Določbo o uvedbi oddajnih premij na Spodnjem Štajerskem. 12. Določbo na področju vrtnarskega gospodarstva. 13. Neki popravek.

* Židovski mešanci ne morejo v glavne, srednje in višje šole. Reichserziehungsminister je svoj odlok od julija spopolnil ter odpravil vse dvome o sprejemu židovskih mešancev v glavne, srednje in višje šole. S početkom šolskega leta 1942/43. je vsak sprejem takih mešancev prve stopnje v imenovane šole prepovedan. V ministrskem odloku je podčrtano, da se v tem pogledu ne sme delati nikakršnih izjem.

* Kakšna bo letošnja zima? Preroki, ki se spoznajo na vreme in ga z večjo ali manjšo sigurnostjo tudi napovedujejo, so za letošnjo zimo našli znake, ki govori-jo, da bomo letos imeli več ali manj normalno zimo, ki ne bo ne prehuda in tudi ne preveč nežna.

* Iz province Ljubljana. Iz dnevnika »Tagespost« posnemamo, da je te dni proslavil 90letnico svojega življenja znani senijor kranjskih botanikov, profesor Alfons Pavlin. Jubilat se je rodil na gradu Turn a. Hart pri Gurkfeld-u. študiral je v Graz-u naravoslovje. Služboval je ves čas v Ljubljani na gimnaziji, kjer je kot ravnatelj celih 45 let vodil botanični vrt.

* 450letnica odkritja Amerike. 12. oktobra je minulo 450 let, odkar je Kristof Kolumb prvič stopil na ameriško celino.

* 11.700 taksijev so morali v New Yorku vzeti iz prometa vsled pomanjkanja gume in bencina. Vojna je potemtakem že vrgla svoje sence na desetmilijsko mesto.

* Železniški promet v Burmi je zopet normalen. Kakor poročajo iz Ranguna, so že vse porušene železniške naprave v Burmi zopet popravljene. Promet se razvija normalno na vseh burmeških progah.

* Institut za raziskovanja umetnega vlakna so ustanovili v München-u. Zavod se nahaja na tehniški visoki šoli in je s svojim delovanjem že začel.

* Planina Kozara očiščena. V severnem delu Bosne, med rekami Sava, Una in Vrbas leži planina Kozara, veliko področje pragozdov, 35 km dolžine. V tem močvirnatem neprehodnem predelu, polnem klancev, jarkov in globeli ter obdanem z nižinami zamočvirjenih rek, se je umaknila takozvana »prva ljudstvo osvobodilna armada«, da bi nemškimi in hrvatskimi četam, ki so si stavile nalogo, da jo uničijo, prožila zadnji obupni odpor. Četniki, sestavljeni iz vseh mogočih balkanskih pastirjev, so se predajali v skupinah po 30 do 50 mož. Dezertjerji so prihajali in si z izdajanjem četniških položajev in zbirališč reševali življenje. Po raznih strugah, koritih in klancih ter za velikimi skalami se je našlo 127 mrtvih, kot nem dokaz tridnevnega boja v teh gozdovih. Tako poroča poseben dopisnik iz Zagreba dnevniku »Tagespost« v Graz. Iz nekega vojnega poročila, ki so ga izdale vojaške oblasti o teh bojih za Kozaro, pa posnemamo sledeče: »Četnike so za njihove napade morale vedno ženske navdušiti in jih z divjim kričanjem pognati v napad. Če je pri tem šlo za obožene babure, ki so v bojih sodelovale, ali za zakonske žene teh pastirjev, ki so sanjale o ustanovitvi ljudske države, ali za mestne dame, ki so se pridružile tol-pam ali pa so jih tolpe zavlekile v svojo sredino, ni bilo važno pri prvih obnovitvenih delih. Bolj važno in pereče je, da se razpršene skupine kmetov, ki so sedaj rešene svojih mučilcev iz pragozda, spravi zopet na svoje domove ter jim, v kolikor se še da, reši živino, ki je razpršena in razgubljena po gozdovih. Potem je pa treba še preiskati zaklonišča in utrdbे upornikov, da se pobere municije, orožje in material, ki se še tam okrog nahaja. Begunci, ki so se predali, nudijo pri spravljanju in iskanju vsega tega dobro pomoč. Glavni stan teh tolp se je nahajal v treh oddelkih na treh višinah s telefonsko zvezo medsebojno povezan. Na enem samem bojišču se je našlo 18 centov fižola, 2 centa masti, 30 centov koroze, 20 centov pšenice, civilnih oblek za 300 moških, 15 koles, 9 sodov bencina, več sodov karbida, tiskarniški stroj za tiskanje, razmnoževalne aparate, kup kumoničnih letakov, papir itd. Za »damec pa seveda ni manjkalo barvil za lišpanje ustnic, pudra, nogavic ter intimnega perila. Za udobnost »poveljnika« se je pripravljala gradnja hiše. Celi arzenal omar, miz, stolov itd. je stal tam okrog v dokaz velikih načrtov drznega lopovstva. Vse te stvari so po izjavah beguncev bile last prebivalstva vasi in trgov od blizu in daleč in so si jih četniki s silo prisvojili.

* Anglija naj bi dobavila sovjetom zimsko kožuhovino. Značilno za težaven položaj, v katerem se nahajajo sovjeti, je dejstvo, da so boljševidki zaprosili Angležje, naj jim dobavijo za to zimo potrebno kožuhovino. To je tem značilneje, ker je znano, da je Sibirija raj kožuhovinarstva. V Angliji in v dominijonih so napravili zbirko kožuhovine za boljševidke, in sicer pod pokroviteljstvom gospe Churchillove, ki je dejala nekemu zastopniku lista »Daily Sketch« sledeče: »Odprema kožuhovina nam dela največje težave. Vsaka ladja dobi samo zelo majhno breme kožuhovine, da izguba spričo potapljanja ladij ne bi bila tako velika.« Kakor je že omenjeno v uvodniku, so boljševidki tudi v tem pogledu navezani zgolj na angleške obljube in na prazno besedičenje.

* Slaba reakcija Anglije in Zedinjenih držav na Führer-jev govor. Kakor običajno, sta tudi na zadnji Führer-jev govor odgovorila oba voditelja sovražnih velesil. Churchill je za svoj govor izbral mesto Edinburg, kjer je svojim poslušalcem po stari navadi serviral znane fraze o končni zmagi, ki bo po njegovem mnenju angleška. To pesem poje Churchill Angležem že leta in leta ter je gotovo prepričan, da mu bodo končno vse to verjeli. Pri vsem tem je pa seveda moral priznati, da je najbolj resen problem zaveznikov podmorniška vojna, ki jo vodi Nemčija. »Nafarbal« je pa poslušalce z ugotovitvijo, da so zavezniki zadnja dva meseca zgradili več ladjevja, kakor jim ga je sovražnik potopil. — Roosevelt je pa v svojem govoru sanjari o nekih pripravah za drugo fronto, ki so baje v teku. Kedar in kje in kako bi se naj to zgodilo, seveda ni povedal. — »Bratranca« to in onstran oceana si lahko kar eden drugemu čestitata k tako uspešnim svetovno-političnim govorom, ki ne vsebujejo ničesar stvarnega, ker bodo želje o drugi fronti itd. ostale samo pri sanjah.

* Notranji položaj Madžarske. O naslovnih temi je govoril državni tajnik Barczay ter je med drugim omenil notranje sovražnike, češ, da ima Madžarska okrog en milijon židov, ki hočejo za vsako ceno povzročiti nezaupanje, paniko in neslogo. Razen tega je še nekaj takih, ki si še niso na jasnem, da živijo v totalni vojni in še vedno tehtajo, če se bo vojna končala z nemško ali angleško zmago. To so izdajalci naroda. Za Madžarsko je možna samo ena zmaga, zmaga sil osi ter na njihovi strani zmaga Madžarske. Zoper izdajalce naroda se bo postopalo kakor zoper veleizdajalce. O prehranjevalni politiki je pa govoril državni tajnik prehranjevalnega ministristva, Jurazek, ki je najavil, da bo vlada v kratkem izdala odredbo, po kateri se bo tihotapce z živili lahko kaznovalo z zapleno celotnega premoženja.

* Italija in Bolgarija sta pretekli terek podpisali v Sofiji besedilo posebne italo-bolgarske kulturne pogodbe.

* Smuts v službi židovstva. Pretekli četrtek je izrazil južnoafriški ministrski predsednik Smuts upanje, »da bo sedanja svetovna kriza uredničila cionjsko zamisel«. V neki brzjavki, naslovljeni na kongres ameriške cionistične organizacije, je Smuts zapisal te-le besede: »Stabilni povojni red mora prinesiti židovsvo svobodo in enakost«...

* 300 rudnikov zlata so zaprli v Zedinjenih državah. Ameriški odbor za vojno produkcijo je odredil zatvoritev 300 največjih rudnikov zlata, da bi na ta način pridobili delavce za rudnike bakra in drugih, za vojskovanje važnih rudnin.

* Madžarski bojovniki dobijo židovska posestva. Židovska posestva, ki jih mislijo razlastiti po vsej Madžarski, bo podedoval red madžarskih junakov. Ta posestva bodo prejeli najodličnejši bori iz svetovne in tudi iz sedanje vojne. Kakor znano, je ustanovil ta red junakov sam državni upravitelj ali regent Horthy.

* Rios ne bo obiskal Washington. Čilenski državni predsednik je nameraval 15. oktobra obiskati ameriškega presidenta Roosevelta. Nenadoma pa je nastalo med republiko Čile in med Zedinjenimi državami nesoglasje, ki ga je zakrivil s svojimi blebetavimi izjavami državni tajnik Sumner Welles, Rios sedaj ne misli obiskati Roosevelta.

* **Roosevelt in Churchill v kopalnih kadih.** Po poročilih ameriških listov, ki črpajo svoje vire od najintimnejših prijateljev predsednika Roosevelta, ima Roosevelt najboljše zamisleke in ideje zjutraj, ko zleze v kopalno kad. Torej najbolj duhoviti in genialni ukrepi, ki jih izdaja Roosevelt kot predsednik Zedinjenih držav in vrhovni poveljnik ameriške oborožene sile, se porodijo v Rooseveltovi glavi zjutraj, ko se v kopalni kadi kopa in umiva. — Njegov »bratranec«, zaveznik, sobojevnik, tovariš in predsednik angleške vlade, Winston Churchill, s katerim se je dogovoril, da bosta porazila Nemčijo, se tudi kopa v kopalni kadi. Tudi on ima pri takem kopanju najboljše misli, ki jih potem realizira. Znano je celo, da radi tega med vsakim kopanjem kliče svojo privatno tajnico v kopalnico, ki mora prinesiti beležnico, da popiše in zabeleži vse Churchillove globoko zamišljene načrte, ki liki električne sile švigajo iz njegove velike glave, ki je pravcati »duševni rezervar«.

* **Willkie je političen bebec.** Veliki ameriški list »Chicago Tribune« je nedavno objavil o Willkie-jevem potovanju v London, Moskvo in Čungking oster članek, v katerem piše med drugim: »Rooseveltu je treba izraziti sožalje, ker ga je Willkie povsod samo blamiral in spravil v zadrego. Prekipevajoči Willkie je napravil poljubovanje punčk za izvojni predmet. V Angliji je poljuboval barska dekleta, v Sovjetiji neko plesalko, v Čungkingu pa neko malo kitajsko deklico. On nadaljuje svojo neodgovorno pot ter izjavlja, da še enkrat lahko govori tako, kakor mu je zrasel gobec.« — To je opis velikega politika, ki je pri zadnjih predsedniških volitvah na republikanski listi kandidiral za predsednika Zedinjenih držav. Kot poseben pooblaščenec in zaupnik sedanjega predsednika Roosevelta je potoval v važnih diplomatskih misijah po Londonu, Moskvi in Čungkingu, kjer je zastopnikom tiska dajal izjave, ki so pokazale, da gre za političnega analfabeta. Da je pri teh priložnostih iskal zabave, razvedrila in izživljanja s tankajšnjimi lahkoživimi ženskami, se ni tudit. Saj ga Amerikanci poznajo kot lahkoživega ptica. In če je na državne stroške po zraku potoval iz Amerike v Evropo in Azijo, bi ne bil Amerikanec, ako bi ne izkoristil priložnosti ter si privoščil ljubezni evropskih in azijskih deklet. Takšni so ameriški politiki in državniki!

* **Stalin je odlikoval svojega poslanika pri londonski vladi,** žida Ivana Majskega z redom Lenina, ki je najvišje sovjetsko odličje. Odlikovancu je obrazloženo, da si je Majski za svojo domovino stekel velike zasluge. V čem obstojijo te velike zasluge, ni popolnoma jasno. Naloga Majskega je bila, da bi Angleže spravil do izdatnega podpiranja Sovjetov v sedanji vojni in sicer ne samo z dobavo materiala, temveč tudi z otvoritvijo druge fronte. Kakor celi svet ve, ni Majski od angleške vlade dosegel ne prvega in ne drugega. Edini uspeh, ki ga lahko knjiži v svoje dobro, je, da se je po Angliji zopet lahko razgibal domač komunistem in da so komunisti tudi pri angleški aristokraciji ter na samem dvoru postali nekakšni njihovih salonov in poedin dostojni in vredni gostje. Najbrž bo sedaj tudi kralj Anglije odlikoval Majskega. V poštev pride seveda samo najvišji angleški red »hlačne podvezice«.

* **Stalin je odpravil politične komisarje pri armadi.** Taka poročila prihajajo

iz Moskve. V resnici je pa zadeva nekoliko drugačna. Politični komisarji postanejo pri posameznih polkih takozvani »politični častniški namestniki« ter dobijo vojaški čin. Njihove pravice pa ostanejo neomejene. Gre zgolj za notranje-političen manever varanja. Stalin ne želi, da bi neuspehi sovjetske vojske padli na rame stranke in njenih eksponentov kot političnih komisarjev pri poedinih formacijah, temveč da se poraze, umike in vse ostale vojaške polomije knjiži na račun in v breme vojaškimi poveljniki.

* **Grof Ciano o politiki Italije.** Italijanski zunanji minister Ciano je v časopisu »Berlin-ROM-Tokio« objavil članek o fašistični zunanji politiki, ki vodi sedaj že 20 let usodo Italije. Pisec gre v svojih izjavah do versailske mirovne pogodbe in mirovne konference v Parizu, na katerih ni Italija dosegla drugega, kakor razočaranja, ker so zavezniki njo kot zaveznika izločili od razdelitve surovin. Da stoji danes Italija ob strani Nemčije, tako piše Ciano, je dejstvo, ki sloni na programu fašistične stranke. Mussolini sploh ni mogel drugače postopati, kakor je postal leta 1940., ako je hotel Italiji zavarovati položaj, ki ji po zemljepisni legi in njeni moči pripada.

* **Klavern položaj sovjetskega brodomarja v Črnem morju.** Dogodki na kavkaški fronti vzemirjajo sedaj tudi že angleški tisk. Tako prihaja list »Daily Mail« do zaključka, da sovjetske vojne ladje v Črnem morju nimajo več nikakega oporišča, pa tudi ne možnosti za popravila. Tuapse in Batum sta dve luki, zgrajeni zgolj za tovorjenje nafte in petroleja, ne moreta pa sprejeti tako velike vojne ladje kot je »Pariskaja Komuna« s svojimi 23.000 tonami. Sovjetske ladje morajo križariti brez pravega cilja po odprtem morju, kar jim bodo pa še bolj otežkočali zimski viharji, istotako pa tudi podmornice in torpedna letala. Internacija te mornarice v Turčiji ne pride v poštev, ker Sovjetija ne bo hotela izgubiti svoje bojne sile. Tako ne preostane nič drugega kot nasvet, te ladje potopiti, kar pa v Kremlju gotovo ne bo dvignilo navdušenja za London.

* **Brazillija trpi ogromno pomanjkanje v pogledu dobave premoga.** Po poročilih, ki so prišla preko švedske, so na železniški prog, ki vodi v San Paolo, uvedli bombaž kot gorilno snov za kurjavo lokomotiv.

* **Vsako lahko postane oficir.** Vrhovno poveljstvo oborožene sile je izdalo odredbo sledeče vsebine: »V nacionalsocialistični oboroženi sili nosi vsak vojak maršalsko palico v svojem tornistru! To načelo, ki ga je Führer v svojem zadnjem velikem govoru v Sportpalast-u objavil, je živo v oboroženi sili. Danes stojijo mladi Nemci kot oficirji in voditelji zaupanih jim vojakov na vseh frontah, brez ozira na pokoljenje, izbrani na podlagi svojih osebnosti in izkazanosti ter so nosilci najvišjih odlikovanj za hrabrost. Uporabljajoč to načelo in spopolnjujoč dosejanja določila objavlja vrhovno poveljstvo oborožene sile, da se bo odslej takoj v vse tri dele oborožene sile sprejemalo vse mlade Nemce, ki se prijavijo kot ponudniki za aktiven oficirski poklic. Zaključno spričevalo ali obisk kake gotove šole ni potreben. Za oficirske poklice, ki zahtevajo študij (sanitetni, veterinarski itd.), sledijo posebna določila. Predpogoji za sprejem v aktivno oficirsko službo so: vrednost ali dostojnost za oboroženo silo, pripravljenost, služiti na-

cionalsocialistični Nemčiji in njenemu Führer-ju, idealizem za oficirski poklic, odlične značajne lastnosti, nadarjenost za vodilno osebnost, sprejemne in razvojne duševne zmožnosti, telesna sposobnost ter arijska čistokrvnost. — Bodoči rok za sprejeme je: za armado: 1. februarja 1943 in 1. julija 1943; za letalstvo: 1. marca 1943 in 1. julija 1943; za vojno mornarico: 1. decembra 1942 in 1. julija 1943. Javijo naj se rojstni letniki 1925 in starejši takoj, rojstni letnik 1926 pa najpozneje do 1. aprila 1943.

* **Anglija tudi v Ameriki ne uživa nikakšnega dobrega ugleda več.** Angleški tednik »World Digest« je objavil članek pod naslovom: »Kaj mislijo Amerikanci o Angležih«. V tem sestavku čitamo med drugim: »Ravno človek ceste opazi v takozvanih vojnih naporih Velike Britanije nič drugega kakor vrsto vojnih pohodov, ki jih izvojujejo Avstralci z ameriškim materialom za Anglijo. Celó v britanskem letalstvu je po ugotovitvah Zedinjenih držav Severne Amerike večina vojakov iz čet imperija ter velik del letal ameriškega izdelka. Nekdanji dober ugled Anglije je v Ameriki izginil. Razen tega ima ameriška javnost utis, da Anglija ne vzdrži več vseh udarcev, ki jih dobiva od svojih nasprotnikov. Nastaja že vprašanje, če ima Anglija sploh še kakšno bodočnost. Z vso resnostjo se govori, da bo Anglija po vojni svoje prebivalce preselila v Kanado ter prenehala biti središnica imperija.« — Kakor je iz povedanega razvidno, se že tudi v nekaterih angleških glavah svita. Začeli so gledati na vojni položaj tako, kakoršen je v stvarnosti.

* **V rep se je ugriznil lev,** ki je bil ponos in kras živalskega vrta v Aalborgu. Ko so čuvaji to opazili, je manjkal že velik kos repa. Bolečine so nato leva spravile v blaznost, nakar so ga morali ustreliti.

* **V češko-moravskem protektoratu so razpustili češko-pravoslavne cerkev.** Premoženje se je zaplenilo. Gre za sekto, ki je štela kakih 500.000 vernikov in se je porodila iz brezverskega gibanja po svetovni vojni. V političnem pogledu je stala najbližje dr. Benešu.

* **Takšna je mladina v demokratični Angliji.** Londonski časopis »Daily Herald« piše: »Ogromno število mladih deklet od 13 do 16 let se brez vsakega obotavljanja meče Amerikancem, Kanadcem in drugim prekomorskim vojakom v naročje. To se dogaja v takem obsegu, da je vodja policije v Bristolu bil prisiljen posvetovati se s sodniki, policijskimi uradniki in duhovniki o ukrepih zoper to zanemarjenost in pokvarjenost mladih angleških deklet. Bolezenske nevarnosti delajo v zvezi s tem najresnejše skrbli velikobritanskim poveljstvom.« V nadaljnjih izjavanjih omenja imenovani list, da se razen tega angleško mladino tudi nečuveno izkorišča kot delovno silo. Otrpel izpod 16 let morajo po 14 do 15 ur dnevno delati po raznih delavnicah. — Takšno življenje ima angleška mladina. Kljub temu, da angleški plutokratski močeneži nočejo in tudi niso v stanu, da bi te razmere izboljšali, govorijo in pišejo, da bodo po porazu Nemčije nemškimi roditeljem pobrali vso mladino, jo odvedli v Anglijo ter tam vzgojili, da ne bi Nemci svojih otrok vzgajali v vojaškem in nacionalsocialističnem duhu. Nemška oborožena sila, ki bo v tej vojni spregovorila zadnjo besedo, bo seveda vse te želje in sanje zločinskih demokratov pokopala.

* Spremembe v vladi neodvisne države **Hrvatske**. V Zagrebu je poglavnik dr. Ante Pavelić preobrazil dosedanjo vlado. Za notranjega ministra je imenoval dosedanjega izrednega poslanika v zunanjem uradu in bivšega generalnega konzula v Beogradu, dr. Mičića. Pravosodni minister je postal dosedanji notranji minister dr. Artuković. Ministrstvo za prosveto je prevzel dosedanji državni tajnik naučnega ministrstva, dr. Mile Starčević. Profesor dr. Balen, ki je doslej vodil civilni kabinet, je postal minister narodnega gospodarstva. Dosedanji zastopnik ministrskega predsednika, dr. Kufenović, zunanji minister dr. Lorković, prometni minister dr. Bešliagić in finančni minister dr. Košak, so ostali na svojih položajih. Vojno ministrstvo ostane za enkrat nezasedeno. Hkrati je dosedanji minister pravosodja, dr. Puk, postal predsednik državnega sveta v činu ministra. Pri tej priložnosti se je število ministrstev od 12 znižalo na 8.

* Ameriški izumi tajnega orožja. Po nevtralnih poročilih posnemamo, da se je v Zedinjenih državah Severne Amerike nedavno sestel leta 1940: sestavljen »Odbor štirinajstih mož severoameriških izumiteljev«, da je preštudiral in razpravljaj o mnogih predlogih in izumih, ki jih je ameriško ljudstvo od začetka vojne stavilo za dosego ameriške zmage. Sejno poročilo je zabeležilo sprejem 68.000 raznih načrtov, zamislov, vzpodbud in iznajdb, ki bodo Zedinjenim državam omogočile zmago. — Poznavalcem ameriškega ljudstva in razmer ni potrebno mnogo razlage, da so vsi ti predlogi in izumi čisto navadne otročarije, ki jih ni vzeti resno. Amerikanci nimajo namreč o vojaških zadevah ne samo nikakšnega izkustva, temveč tudi nikakšnega znanja. Željni in vajeni živeti v senzacijah, so sedaj sestavili in izumili 68.000 vrst novega orožja ali načina vojskovanja in sme lahko prepričani, da ni niti enega predloga ali izuma vmes, ki bi se ga morebiti lahko vzelo resno ter izkoristilo. Zmaga, ki jo mislijo Amerikanci dobojevati na podlagi svojih 68.000 novih iznajdb, bo izgledala tako, kakor je izgledala njihova zmaga pri Pearl Harbour-ju, kjer so jih Japonci popolnoma porazili.

* Ameriška filmska industrija občuti vojno. Švedski dopisniki prinašajo iz znanega ameriškega filmskega mesta Hollywood poročila, da je konec sijaju in eleganci v tej filmski metropoli, ki je bila nekoč vodilna v filmski industriji. Časi, ko se ni vprašalo, kaj stane to ali ono, so minili. Danes primanjkuje lesa, kovin, barv, oblačil, svečilk in lepotečnih preparatov. Nekaterih stvari sploh ni več dobiti ali pa samo v omejenih količinah. Posebno se mora štediti s surovimi filmi. Po filmskih laboratorijih pa primanjkuje seveda tudi fotografiv, tehnikov in kemikov. Izdelki filmov so vedno slabši ter so že jasno vidni znaki, da se ameriška filmska industrija v Hollywood-u radi vojne bliža krizi, ki bo že prihodnje leto postala ne samo vidna, temveč tudi nad vse občutna.

* Žid je vedno in povsod enak. V Helsinkih na Finskem teče pred sodiščem velik proces proti 12 židovskim trgovcem radi špekulacije s tekstilnim blagom. Krivonosni paraziti so namreč od leta 1941. kljub vsem določilom o racionalizaciji in prijavnih obveznostih skrivali velike količine tekstilnega blaga pred državno kontrolo ter ga prodajali po nezasišeno visokih odušnih cenah. Prva sodna razprava je ugotovila, da so v afero zapletene

tudi še druge osebe, kar je dalo povod za odgođitev, da se obtožnica razširi še na novo odkrite sokrivce. Finska javnost z največjo pozornostjo zaseduje razvoj preiskave. Saj sedijo na obtožni klopi židje, ki so mrežo svojih umazanij prešli po vseh mestih Finske in ker gre za hudo delstva zoper oskrbovanje finskega naroda v vojnem času ter za ogromne dobičke, ki so jih ti sleparji izvlekli iz uboga finskega naroda.

* **Važnost mesta Stalingrad.** Zanimalo bo slišati, zakaj se za Stalingrad na obeh straneh bijejo najhujše borbe. Kakor smo v našem listu že poročali, gre za veliko industrijsko mesto z oboroževalno in razno drugo industrijo, ki šteje okrog 450 tisoč prebivalcev. To je že samo po sebi iz vojaških pogledov važno. Bolj važno je pa še dejstvo, da leži Stalingrad ob loku reke Don in na takozvanem Roženu veletoka Volge, to je točka, kjer se reki Don in Volga približujeta in zopet v loku ena od druge oddaljita, mesto da bi se združili. Prva se steka in zliva v Kaspijsko, druga pa v Črno morje. Oba sponja toka rek tvorita skupno nekakšen vodni jarek v obliki loka med Črnim in Kaspijskim morjem. V bojih gre predvsem za prehod in obvladanje tega vodnega jarka, ki pri današnji moderni vojni tehniki ni nepremagljiv, ki mu pa prostrano mesto Stalingrad tvori čisto naraven most, kar je eminentne važnosti. To pa še ni vse. Mesto Stalingrad je kot prometno križišče med severom in jugom tako važnega in velikega pomena, da se to na kratko sploh ne da popisati. Stalingrad obvlada namreč nekdanjo staro strategično važno cesto med severom in jugom ter železniško progo in ladijski promet. Druga proga, ki veže Kavkaz in Moskvo teče nedaleč Stalingrada. Prva preko Voroneša in Rostova, je sicer že davno v naših rokah, druga pa prekinjena. Mimo Stalingrada pa teče tudi največja reka Evrope in Sovjetije, Volga, ki zaznamuje največji rečni ladijski promet na našem kontinentu. Njena širina znaša pri tankajšnjem pristanišču kakih osem kilometrov. Po tej vodni poti se že od nekdaj prevozi mnogo blaga. V današnji vojni je pa ta pot zelo važna za prevoz oljnatih produktov iz vrlecev pri Baku ter rafinerij pri Astrahanu proti severu ter seveda tudi za prevoz raznega drugega blaga in materiala od Kaspijskega morja in obratno. Ta pot je sedaj po nemških četah ne samo ogrožena, temveč najbrže že tudi v veliki meri, če že ne celotno prekinjena. Torej strategično, prehodno in prometno važnost nudi posest Stalingrada. Zato pa gredo napor ob obojujočih se front v izmere, ki nadkrijujejo boje in obleganje same veletrdnjave Sevastopol. Stalingrad tvori torej nekakšen zapah med severnim in južnim delom Sovjetije. V bojih gre za trdnjavo, prometno most in oboroževalno središnico.

* »Francisko« je pogoltnil. Neki 17-letni črkostavski vajenec v Budimpešti se je smrtno zaljubil v hčerko svojega učnega gospodarja, ne da bi bilo izgleda za enak odmev. Obupal je ter sklenil izvršiti samomor. V to svrhu je iz najlepše pisave in najbolj čednih črk, ki jih je našel v tiskarni, postavil stav z besedo »Franciška« ter ga nato pogoltnil. K sreči se je to še pravočasno opazilo. Fant so oddali v bolnico, kjer so mu zdravniki operativnim potom iz želodca odstranili težko prebavljivo ime, postavljeno iz tiskarniških svinčenih črk, ter mu rešili življenje. Ko se je prebudi iz nar-

koze, se je znašel v naročju prave Frančiške, ki mu je zagotovila večno zveslombo.

* Tako postopajo s civilnimi interniranci. Po poročilih iz Tokija, ki jih Japonci črpaajo iz izjav v domovino vmejnih Japoncev, ki so živeli v Indiji, so v Indiji internirani japonski državljani po navodilih angleških oblasti izpostavljeni naravnost sramotnemu ravnanju, ki je v nasprotstvu z mednarodnim pravom. V nekem taborišču blizu Delhi-ja je ležalo 3000 japonskih državljanov v raztrganih šotorih na goli zemlji, oblečeni večinoma samo v svoje tropične obleke, v katerih so jih aretirali, in to v času, ko je bilo zelo hladno. Hrana, ki so jo dobivali, ni bila samo nezadostna, temveč tudi pokvarjena.

* Starega železja jim primanjkuje. Povesteh, ki jih prinaša ameriško časopisje, je v Zedinjenih državah občutno pomanjkanje starega železa, ki je pri izdelavi jekla neobhodno potrebno. Vodja ameriškega vojnega produkcijskega urada, Donald Nelson, opozarja Amerikance, da se bo v doglednem času podrla vse stare mostove in železnice, da bodo jeklarne prišle do starega železja.

* Bivši jugoslovanski knez-naměstnik Pavle se nahaja v afriški pokrajini Kenya. Tako poročajo nemški listi iz Rima, Pavle pa ni morda političen begunec, kakor zatrjujejo z angleške strani, temveč političen ujetnik, ki stoji pod nadzorstvom.

* Strah jih je pred sposobnostjo, hlabrostjo in disciplino nemških vojakov. Angleški časopis »Nineteenth Century« piše v nekem članku med drugim sledeče: »Sposobnost, hlabrost in disciplina nemških vojakov, mornarjev in letalcev ter disciplina in čunastvo nemškega naroda so največja ovira za angleško zmago.«

* Kje je angleški ponos in angleška tradicija? Tako se vprašuje japonski list »Tokio Schimbun« v svojem uvodniku ter pravi, da je angleški imperij danes že pravzaprav 49. država Zedinjenih držav Severne Amerike, Winston Churchill pa zvest služabnik Roosevelta. Eden od sedmero čudežev je, kako hitro je Velika Britanija padla na nižno vazalne države. Kanada se ne nahaja več pod angleškim vplivom, Avstralija in Nova Zelandija pa stojita na strani Zedinjenih držav. Akoravno Zedinjene države že smubijo Indijo, izgleda, da je Churchill zadovoljen tudi s tem.

* Iz delovanja obalnih zaščitnih posadk v Newyorku. V glavnem stanu Eastern Defense Command v Newyorku so nedavno dobili poročilo o izkrcanju sovražnih agentov na Long Island-u. Takoj so alarmirali mnogoštevilne obrambne čete, ki so zasedle svoje položaje ter hkrati razposlale oddelke, ki so morali iskati sovražne agente. To se je zgodilo zvečer, naktar so ob polnoči v glavnem stanu izdali sledeče bojno poročilo: »V noči na 16. september je neka patrula obalne zaščite našla na obali mali čoln ter poročala, da se je v bližini istega opazilo individui, ki je zbežal. Straža je na ubežnika streljala, ne da bi ga zadela. Skupno s policijo so nato patrulo nadaljevala iskanje ubežnika, ki ga pa niso našle.«

* Severna Irska pod policijsko kontrolo Amerikancev. Kakor poročajo iz Belfasta, se vrše po vsej Severni Irski številne aretacije, ki jih izvajajo ameriški policijski agentje. Domača policija je praktično pod kontrolo Rooseveltove policije.

Poglavje o nemščini

Spodnještajerci, učite se nemščine, spopolnjujte jezik, ki vam je potreben in vam nudi tudi koristi v materialnem pogledu! To vam polaga na srce in vest vsak, ki vam želi dobro. Pomislite samo nekoliko nazaj na čase, ko so naši spodnještajerski fantje in možje odhajali preko oceanov s trebuhom za kruhom. Šli so v takozvani novi svet ali v Ameriko. Še predno so se podali na pot, so ti ljudje že začeli s pripravami za uk angleščine. To je dalo povod, da so se založile in tiskale pomožne knjige, ki so kot učila pomagala našim izseljencem, da so se med vožnjo po morju in seveda tudi v novem svetu pridno učili jezika, ki so ga potrebovali, če so hoteli v novih deželah živeti in izhajati. Navadno so se Spodnještajerci, ki imajo, kakor smo že večkrat omenili, talent za druge jezike, tudi veliko lažje in hitreje naučili angleščine, španščine ali portugalsščine, kakor izseljenci iz drugih evropskih dežel. Spodnještajerc ima dober spomin in bistro glavo ter se radi tega hitro privadi drugemu jeziku. Zadostuje samo, da ima za to namen, voljo in zanimanje.

Kakor je Spodnještajerc, ki je odšel v tujino, kjer govorijo druge jezike, bil med prvimi, ki so se poprijeli učenja in se tudi med prvimi naučili novih jezikov, tako je tudi danes Spodnještajerc z ozirom na pripadnost Spodnještajerske v okviru Velike Nemčije v položaju, ki mu narekuje, ga sili in opominja in sicer vedno in povsod, da potrebuje obvladanje nemščine, katere se mora povsod in vedno posluževati. Spodnještajerc, ki je nekoč šel kot rudar v Westfalen, kjer je delal v rudnikih, se je poprijel nemščine iz koristljubnih razlogov. Zavedal se je, da mu je znanje nemščine kot rudarju samo v korist, ker bo v službi in v zasebnem življenju veliko lažje izhajal, kakor pa, če je ne bi obvladal ter ne znal zasledovati dogodkov, ki se odigravajo okrog njega. Človek, ki je kedaj koli živel v drugih zemljah, lahko potrdi, da je tisti, ki ne obvlada jezika dežele, v kateri živi, v dotični deželi tako dolgo po lastnih občutkih tujec, čokler se ne nauči govorice dotične zemlje. Zato je pa res tudi malo ljudi, ki bi v takih okoliščinah ostali brez zanimanja za jezik dežele, v kateri živijo. Vsak človek pač hoče samemu sebi najbolje. Zato se tudi vsi prilagodijo ter trudijo, živeti se v nove razmere ter naučiti se govorice in pisave jezika, ki je tam vodilen in običajen.

Napredno in kulturno ljudstvo kakor so Spodnještajerci, se bo tudi odšel ravnalo po metodah, ki so se jih posluževali Spodnještajerci, ko so nekdanj odhajali v tuje dežele. Vrglo se bo na uk nemščine, da se je priučil in v isti spopolni, v kolikor se to še ni zgodilo. Na razpolago so učni tečajji, ki jih prireja organizacija Steirischer Heimatbund. Uk nemščine omogoča tudi jezikovni kotiček, ki ga v vsaki številki prinaša »Stajerski Gospodar« in se lahko izreže. Najboljša in najuspešnejša priložnost je pa v posluževanju nemščine same. Kdor obvlada nekoliko nemščine, jo naj, ne ozirajoč se niti na to, če je popolnoma gladka in lepa, mirno uporablja. Govori naj v nemškem jeziku. Kdor zna 100 nemških besed, se bo s posluževanjem istih v kratkem času naučil nadaljnjih 100 itd. V tem tiči vse. Torej učite in spopolnjujte se v nemškem jeziku na ta način, da govorite nemščino.

Unsere wöchentliche Sprachecke

5

Belästige¹⁾ nicht unnötig²⁾ den Arzt³⁾.

Es ist durchaus nicht nötig⁴⁾, daß du mit jeder Kleinigkeit⁵⁾ zum Arzt läufst⁶⁾. Besonders⁷⁾ jetzt im Kriege⁸⁾ haben sie soviel zu tun, um unsere Verwundeten⁹⁾ zu heilen, daß du nur in dringenden¹⁰⁾ Fällen¹¹⁾ die Ärzte um Rat¹²⁾ fragen solltest.

Freilich¹³⁾ sei auch wieder nicht nachlässig¹⁴⁾ und gehe rechtzeitig¹⁵⁾ zum Doktor, wenn Du ernstlich¹⁶⁾ krank¹⁷⁾ bist. Ein Mensch¹⁸⁾, der immer glaubt¹⁹⁾, krank zu sein, ist ein Hypochonder oder ein eingebildeter Kranker²⁰⁾.

Höre²¹⁾ wie die Ärzte solche Leute behandeln:

Zu einem reichen Mann wird mitten²²⁾ in der Nacht²³⁾ ein Arzt geholt. Der Arzt sieht sofort, daß er es mit einem Mann zu tun hat, der um seine Gesundheit²⁴⁾ allzu ängstlich²⁵⁾ besorgt ist. Da nimmt sich der so rücksichtslos²⁶⁾ aus dem Bette²⁷⁾ geholte Arzt vor, den eingebildeten Kranken einmal auf eine andere Art²⁸⁾ zu kurieren. Er zieht die Stirne²⁹⁾ in ernste³⁰⁾ Falten³¹⁾, schüttelt³²⁾ den Kopf³³⁾ und seufzt³⁴⁾: »Da kann ich nicht viel helfen. Haben Sie schon Ihr Testament gemacht?« »Nein, Herr Doktor.« »Dann lassen Sie schleunigst³⁵⁾ den Notar, den Bürgermeister und den Oberlehrer als Zeugen³⁶⁾ holen.«

Die drei Genannten³⁷⁾ werden nun auch aus dem Schlaf³⁸⁾ getrommelt³⁹⁾. Sie erscheinen. Der Arzt erklärte ihnen: »Der Herr da will sein Testament machen.« »Geht es denn schon aufs Letzte?« fragen die drei Männer verwundert⁴⁰⁾. Der eingebildete Kranke schrie⁴¹⁾: »Muß ich denn wirklich⁴²⁾ schon sterben⁴³⁾, Herr Doktor?« Der Doktor erwiderte⁴⁴⁾: »Ach nein, noch lange nicht. Es fehlt⁴⁵⁾ Ihnen ja kaum⁴⁶⁾ etwas. Aber ich will nicht der einzige⁴⁷⁾ Esel⁴⁸⁾ sein, den Sie wegen nichts aus dem Bette geholt haben.«

Ausschneiden und aufheben!

* Stalin je telefoniral s Churchillom... Argentinski večernik »Razon« je objavil zelo mično in zanimivo politično karikaturu, ki prikazuje Stalina in Churchilla, sedeč ob njunih mizah pri telefoniranju. Medtem ko kaže Stalin divji obraz, je Churchill ves blažen v svojem navideznem optimizmu. Churchill vprašuje Stalina: »Ali nič ne opaziš, da ti hočem pomagati?« »Stalin pa mu na to odgovarja: »Ti se motiš, jaz namreč nisem v Madagaskarju, temveč v Stalingradu.«

* Ameriška oboroževalna produkcija ne odgovarja prvotnim načrtom. Kakor poroča londonski list »Financial News« v svoji številki z dne 8. oktobra, se je bavil ameriški poverjenik za ureditev mezd in plač, Metcalf Walling, v nekem govoru tudi z oboroževalno produkcijo. Ta produkcija — to je ugotovil Walling — ne odgovarja v zadnjem času kljub raznim optimističnim izjavam prvotnim načrtom. Primanjkuje namreč v velikem obsegu orodja, prav tako pa tudi surovin.

* Zilav odpor Francozov na Madagaskarju. Iz Vichyja poročajo: Francoske čete na Madagaskarju se slej kot prej še vedno upirajo prodiranju Angležev. Severno od mesta Ambosidra se odigravajo od 10. oktobra dalje trdi boji. Fran-

1) Ne nadleguj 2) po nepotrebnem

3) zdravnik 4) potrebno

4) potrebno

5) malenkost 6) teči

7) Zlasti 8) vojna

9) ranjenci

10) nujni

11) slučaji 12) nasvet

13) seveda

14) zanikern 15) pravočasno

16) resno 17) bolan

18) človek 19) misli

20) namišljen bolnik

21) poslušaj

22) sredi

23) noč

24) zdravje 25) strahopeten

26) brezobziren

27) postelja

28) način

29) čelo 30) resne 31) gube

32) zmajevati 33) glava 34) vzdih

35) čimprej

36) priča

37) imenovani

38) spanje 39) zbonatni

40) začuden

41) kričal 42) zares

43) umreti

44) odgovoril

45) manjka 46) jedva

47) edini

48) osel.

Izreži in shrani!

coske čete hranijo kljub pomanjkanju materiala in kljub terenskim težavam vsako ped zemlje. Angleži so poskusili uničiti z letalskimi napadi par francoskih vzletišč. Pri tem so pa trčili ob silovit odpor francoskega posadnega moštva. Eno izmed angleških letal je bilo zbito in tako je posadka romala v francosko ujetništvo.

* Novo krvoprelitje Angležev v indijskem mestu Daka. Kakor poročajo iz New Delhija, je angleška policija v mestu Daka streljala preteklo nedeljo v množico, ki je demonstrirala za svobodo Indije. Pri tej priliki je bilo ubitih 34 otrok in nad sto jih je bilo ranjenih. 250 oseb je angleška policija aretirala.

* 4.000.000 hlebov kruha je spekla v tej vojni neka pekarska četa nemške vojske. Pri Stalingradu je spekla točno štiri milijonski kruh. Na Poljskem jih je bilo 212.000, v Franciji 1.277.000 in sedaj že 4.000.000. Za to ogromno množino kruha je uporabila četa 5000 ton moke in 50 ton soli.

* Bivši argentinski podpredsednik Roca umrl. Bivši argentinski podpredsednik Julio Roca je umrl pretekli četrtek v 70. letu svoje starosti. Pred dvema letoma je bil še nekaj časa zunanji minister v Castilhoovi vladi.

PK.-Aufn.: Kriegsbericht Heine (Wb.)

In Stalingrad

mußte, wie der OKW.-Bericht bekanntgab, der Feind nach schwerem Kampf weiteres Gelände aufgeben. Unser Bild: Sturmschutz dringt in die ausgestorben wirkende Stadt ein.

Madagaskar

Iz vojnih poročil bo znano, da so Angleži na tem, da skupno s četami ubežnega francoskega generala De Gaulle-ja zasedejo veliko francosko kolonijo Madagaskar. O tem petem največjem otoku na zemlji evo nekaj podatkov, ki bodo brezdvomno zanimali.

Madagaskar, ki mu tudi pravijo »otok divjih svinj«, loči kanal Mosambik od afriške celine in leži v Indijskem oceanu. Njegova dolžina znaša 1615 km pri največji širini od 550 km. Površina otoka meri 627.327 štirijaških kilometrov, na kateri živi okrog 5 milijonov ljudi. Od teh je kakšnih 60.000 Francozov, 4000 drugih Evropejcev, 12.000 Azijcev in Afrikancev, 3000 mešanecv, ostali so pa domačini. Med slednjimi je kakšen milijon plemena takozvanih Hovov.

Otok je po rudninah bolj malo pomemben in znan. Odkrilo se je zlato, srebro, baker, nikelj, svinec, žveplo, grafit, lignit, antimon, mangan, rudno sol, železo in žveplene izvirke. Vse skupaj se pa bolj v skromnem obsegu pridobiva. Kmetijstvo obsega okrog 40.000 kvadratnih kilometrov obdelane zemlje in je polovica od tega v rokah domačinov, polovica pa v rokah Evropejcev. Glavni kmetijski pridelki so riž, sladkorna pesa, kava, amonijak, vanilija, razne začimbe in kavčuk.

Madagaskar je od leta 1897. francoska kolonija, ki je razdeljena na 21 provinc z 79 distrikti, vključno otokov Komoren itd. Na čelu uprave stoji generalni guverner. Kot svetovalci za proučevanje gospodarskih vprašanj mu stoji na razpolago delegacija, sestoječa iz 24 Francozov in 24 domačinov. Varnostne čete tvorijo kakih 10.000 mož, od katerih je 2500 Evropejcev. Vojna luka in trdnjava, ki je nekoliškega strateškega pomena, se imenuje Diego Suarez. Glavno mesto je Antananarivo, ki so ga, kakor smo svoječasno poročali, Angleži že zasedli.

Madagasi so ljudstvo, ki je izšlo iz samih mešanecv. Predniki današnjih Madagasov so bili Pigmejci, ki so že izumrli in ki se jih izročila še spominjajo pod imenom Kimozli, nadalje plemo Lakoka ter mešanica Vacimbov, ki so afriškega

porekla. Na severu in zahodu otoka je današnje prebivalstvo izšlo iz črnih Sakalavov ter iz naseljenih Hovov malajskega plemena.

Otok, ki je danes postal plen angleške požrešnosti, so v davni preteklosti Arabci imenovali otok lune. Obstoj te celine je bil že dolgo znan. Drugič so ga odkrili Portugalci leta 1506. Kakor večina takih dežel, je tudi Madagaskar nešteto krat menjal svojega gospodarja ali lastnika. Bil je že holandska, francoska, angleška in zopet francoska kolonija ali zaščitno ozemlje.

Glavna morska luka Tamatave ima razmeroma dobro razvit ladijski promet. Od tam se izvažajo živino, meso, vanilij, riž, grafit, koruzo, kože, rafijo, kavo in sladkor in sicer večinoma v Francijo in njene kolonije, od koder pridejo v zamenjavo razni industrijski izdelki. Cestno omrežje je še zelo primitivno. Železnice je malo, malo je pa tudi telefonskih in brzojavnih vodov.

Plačilna enota je srebrn kovanec od 5 frankov. V prometu so pa tudi bankovci po 5 do 100 frankov.

TO IN ONO

o Bambuti so najmanjše človeško pleme. Ti pritlikavci živijo v tistem delu pragozda osrednje-afriških Hylej, ki jih izsušava pritok veletoka Kongo, ki mu pravijo Ituri. Tam vlada dnevna temperatura med 20 in 30 stopinjami skozi celo leto. Gozd je poln mokrote, ker so le redki dnevi, da ne bi deževalo. Gosta vodna para se nahaja posebno v jutranjih urah po gozdu, kar povzroča naravnost temo. Nekatere rastline sploh ne pridejo do razvoja. V tem izredno neprijetnem okolju so si ti pigmejci uredili svojo domovino. Bambuti se skrivajo pred vsakim sončnim žarkom, ker smatrajo, da so jim sončni žarki v breme in nadlego. Pleme bambutov je izredno male postave. Moški dosežejo povprečno 144, ženske pa 137 cm višine. To znači, da so bambuti z bušmani najmanjša človeška rasa na svetu. Števílo Ituri-bambutov cenijo na 35.000 glav.

o Črnci v Angliji. Odkar se ameriške čete črncev nahajajo v Angliji, imajo Angleži nov problem. Občinstvo razpravlja in piše o razmerju med angleškim prebivalstvom in črnci. Oho! Angleži so proti temu, da se črnopolti Amerikanci po raznih gostilnah in barih mešajo med Angleže ter z Angležinjami stopajo v ljubavne in intimne odnose. List »Daily Herald« je o tem problemu nedavno pisal, da se je precej zaostroil. Istočasno je salisburyški škof v »Warminster Parish Magazine« najostrejše obsodil skupno življenje Angležev in črncev. Med drugim je napisal: »Pod nobenim pogojem se ne smejo mlada dekleta spoznavati z vojaki afrikanke krvi in se z njimi podajati na sprehode«.

o Civilizacija in njen razvoj. Kakor vemo, je še dandanes mnogo narodov in plemen, ki ne znajo ne čitati in ne pisati. Tudi naši davni predniki so bili v svojem času analfabeti. Izum knjigotiska je v tem pogledu mnogo doprinesel za pobijanje nepismenosti. Mirno lahko rečemo, da je knjigotisk ne samo pri nas, temveč tudi posebno na zapadu in v drugih delih našega ter ostalih kontinentov pomagal, da znajo danes ljudstva čitati in brati. Čitanje in pisanje ni samo potrebno, da se človek v svojem življenju podpiše kadar in kjer se to zahteva, in da prečita to, kar je podpisal. To znanje je za človeka v sedanjem času ravno tako nujno in važno, kakor sta človeku potrebna zdravje in moč za življenje. Pri vsakem koraku, pri vsaki kretnji, pri vsakem pogledu, z eno besedo, vedno in povsod je človeku potrebno, da zna čitati in pisati. Čitanje tvori tudi podlago za vsako posebno izobraževanje, kakor tudi za spopolnjevanje izobrazbe v splošnem. Pisanja in čitanja zmožni ljudje ne čitajo in ne pišejo samo, kadar se to od njih zahteva, temveč čitajo in pišejo; dokler živijo. Čitanje knjig širi obzorje, spopolnjuje znanje itd. ter je mnogim tudi v zabavo in razvedrilo. Moderni čas je razen knjig prinesel tudi časopise, ki se tiskajo, da bi ljudje zvedeli, kaj in kako se odigrava življenje in kaj se vse dogaja po širnem svetu. V zadnjih 30 letih so se časopisi, ki so nekdanj bili v bolj skromnem začetnem povelju, s pomočjo tehnike in napredka v splošnem tako spopolnili, da so za mislečega človeka ne samo bolj zanimivi in važni kakor knjige, temveč tudi bolj potrebni. Človek, ki se je navadil, da stalno čita svoj list, najde v tem toliko zadovoljstva, da bi se menda lažje odpovedal zajutreku, kakor čitanju

DIE OSRAM-D-LAMPE MIT DER DOPPELWENDEL • DIE OSRAM-D-LAMPE MIT DER DOPPELWENDEL • DIE OSRAM-D-LAMPE MIT DER DOPPELWENDEL • DIE OSRAM-D-LAMPE MIT DER DOPPELWENDEL

Besser für Dich — besser für alle!

Osram-D-Lampen geben dank der Osram-Doppelpendel ein Höchstmaß an Licht für den verbrauchten Strom. Sie sorgen für

wirtschaftliche Stromausnutzung.

Strom wird meist mit Kohle erzeugt, mit der sparsam umgegangen werden muß. Verlangen Sie darum, wenn Glühlampen ausgetauscht werden müssen, stets Osram-D-Lampen!

OSRAM-LAMPEN
viel Licht für wenig Strom!
 T25

svojega priljubljenega mu glasila. Temu se ni čuditi. Saj so danes časopisi tista vez med svetom in našim stanovanjem, ki nam omogoča pojasnila in razlage o vseh važnih dogodkih v daljnih deželah, doma itd., ki bi jih brez časopisja nikdar ali pa šele po letih po kakšnih potnikih in pripovedovalcih izvedli. Tudi radio nam v celoti ne more nadomestiti časopisa. Civiliziran človek ne more izhajati brez čitanja listov, ker bi drugače bil omejen in bi zaostajal za vsem, kar se na svetu dogaja. Tudi Spodnještajerc doma v ožji domovini ali v daljnjih krajih širom naše Velike Nemčije ima možnost, da čita svoj list. »Stajerski Gospodar«, ki izhaja tedensko, je glasilo Spodnještajercev in se ga lahko naroči pri prvem najbližjem poštnem uradu, kjer se hkrati položi tudi naročnino, ki je naravnost malenkostna. Naš list si vsestransko prizadeva, da svojim bralcem omogoča vsakotedenski pregled vseh najvažnejših dogodkov doma in po svetu. Naša skrb gre vedno za tem, da — kolikor je največ mogoče — vsakemu bralcu omogočimo najti v listu nekaj, kar ga zanima. Vsebina našega

tednika je vedno bogata in mnogostranska ter nudi našim bralcem veliko več, kakor tistih par pfenigov, ki jih izdajo za list. Bralcem, ki se ne obvladajo popolnoma nemščine, je naš tednik tudi dober pripomoček za uk nemškega jezika. Poseben jezikovni kotiček prinaša v vsaki izdaji vsaj po eno ali dve kratki povestici, ki se jih lahko izreže in shrani za študiranje in učenje nemščine. Cim večkrat se dotične učne tečaje prečita, tem več nemških besed ostane v bralčevi glavi. To je pot, ki vodi skupno s konverzacija ali govorjenje do obvladanja nemščine. »Stajerski Gospodar« bo v svojih izdajah skrbel tudi za nekoliko razvedrila, tako, da bodo tudi šaljivci, ki jih resno čtivo manj zanima, prišli na svoj račun. Naročajte in širite »Stajerskega Gospodarja«! Priporočajte naš list in oglašujte v njem. Učite se nemščine z brezplačnim tečajem, ki ga v svojem jezikovnem kotičku v vsaki številki prinaša tednik »Stajerski Gospodar«. Čitajte naš tednik, ki vam omogoča korakati s časom ter vam spopolnjuje vašo duševno obzorje.

Mädchen und Bursche

von 14 Jahren aufwärts werden zwecks Ausbildung zum Facharbeiter gesucht. Die Aufnahme erfolgt nach Überprüfung durch das Arbeitsamt. Ebenso werden Frauen und Männer in allen Altersstufen als Arbeiter aufgenommen. Anzufragen bei Anton Pinter Marburg, Reiserstraße 16, oder Zwirnerei Thesen. 1209-6

Hausgehilfin mit Kochkenntnissen wird sofort aufgenommen. Zuschriften unter »Hotel« an die Verwaltung. 1410-6

Köchin wird sofort gesucht. Anzufragen bei Frau Lotte Ehrlich, Marburg (Drau), Reitergasse 8. 1413-6

Winzer mit mindestens 3 Arbeitskräften für Wein und Obstgut bei Cilli zum baldigen Dienstantritt gesucht. Die Übersiedlungskosten werden vergütet. Gefordert werden: Fachkenntnisse, Ehrlichkeit, Nüchternheit und Arbeitsfreudigkeit. Anträge unter »Ehrlich und arbeitsam« bis 24. Okt. 1942 an die Geschäftsstelle der Marburger Zeitung Cilli. 1446-6

Winzer mit 4 Arbeitskräften wird mit 1. November aufgenommen. Anfragen Duchatschgasse 7/I, Marburg/Drau. 1451-6

Pferdeknecht verheiratet, Frau als Hilfe, samt Verpflegung gesucht von Gutsverwaltung Straßenhofen, Platsch 35, Post Kunigund. 1452-6

Mädchen oder Frau zur Schweinebetreuung, verheiratet oder ledig, bei Verpflegung gesucht von Gutsverwaltung Straßenhofen, Platsch 35, Post Kunigund. 1453-6

Sattlergehilfe wird sofort aufgenommen. Johann Besiak, Sattler, Marburg, Bubakgasse 33. 1454-6

Lehrling für Gemischtwarenhandlung wird sofort mit oder ohne Verpflegung aufgenommen. Anschrift in der Verw. 1455-6

Drechsler-Lehrling wird sofort aufgenommen bei Passaritsch Rudolf, Tüffer 82. 1459-6

Hausgehilfin mit Kochkenntnissen gesucht. Hat Gelegenheit zum schnellen Deutschlernen. Zuschriften unter »Heiter« an die Verwaltung. 1462-6

Hausgehilfin und Kinderstubenmädchen

zu zweijährigem Mädel dringend gesucht. Anfragen bei Regina Göttlich, Marburg, Kärntnerstraße 128. 1461-6

Winzer mit 4-5 Arbeitskräften wird für Weingarten in der Umgebung Marburg gesucht. Anschrift in der Verwaltung. 1405-6

1 Maschinenarbeiter,

1 Faßbinder, 1 Hilfsarbeiter per sofort gesucht, Faßbinderei Sulzer, Kaserngasse Nr. 7, Marburg. 1458-6

Friseurgehilfe und Friseurin werden sofort gesucht. Martin Leschek, Tüffer 44. 1441-6

Kleiner Anzeiger

Jedes Wort kostet für Stellengesuche 6 Rpl, das fettgedruckte Wort 26 Rpl, für Geld-, Realitätenverkehr, Briefwechsel u. Heirat 13 Rpl, das fettgedruckte Wort 40 Rpl, für alle übrigen Wortanzeigen 10 Rpl, das fettgedruckte Wort 30 Rpl. Der Wortpreis gilt bis zu 12 Buchstaben je Wort. Kennwortgebühr bei Abholung der Angebote 35 Rpl, bei Zusendung durch Post oder Boten 70 Rpl, Auskunftsgebühr für Anzeigen mit dem Vermerk: „Auskunft in der Verwaltung oder Geschäftsstelle“ 20 Rpl. — Anzeigen-Aannahmeschluss: Donnersta um 11 Uhr. „Kleine Anzeigen“ werden nur gegen Voreinsendung des Betrages (auch gültige Briefmarken) aufgenommen. Mindestgebühr für eine Kleine Anzeige 1.— RM

ZU VERKAUFEN

Verkaufsanzeigen (Gebrauchswaren) dürfen nur mehr mit Preisangabe veröffentlicht werden

Düngekalk aller Art wagonweise sofort lieferbar durch die Firma Anton Birgmayr, Marburg (Drau), Tegetthoffstraße 74, Tel. 24-97 1384-3

Kömpl. Schlafzimmer

mit Einsatz und Matratzen um RM 1100 verkauft Ussar, Marburg, Luthergasse 9/I. 1450-3

ZU KAUFEN GESUCHT

Ablfälle Altpapier, Hadern, Schneiderabschnitte, Textilabfälle, Alleisen, Metall, Glasscherben, Tierhaare und Schafwolle kauft laufend jede Menge Alois Arbeiter, Marburg (Drau), Draugasse 5. 160-4

Obstwildlinge größere Menge im Herbst zu kaufen gesucht. Zuschriften unter »Herbstwildlinge« an die Verwaltung. 1414-4

Wildkastanien kauft wie alljährlich Arbeiter, Draugasse 5. Fernruf 26-23. 1412-4

Kaufe 3-4reihige guterhaltene **Harmonika**

oder Konzertzither. Genaue und ernste Anträge mit Preisangabe an: F. B. 7777, Postlagernd Straußdörfel, Kr. Glatz, Niederschlesien. 1439-4

STELLENGESUCHE

Kaufleute! In einem Geschäft in Marburg oder Umgebung sucht anständiger, jeder Arbeit gewachsener Mann Beschäftigung. Anträge unter »Kaufmannsberuf« an die Verw. 1449-5

OFFENE STELLEN

Vor Einstellung von Arbeitskräften muß die Zustimmung des zuständigen Arbeitsamtes eingeholt werden

Freiwillige für den Wachdienst in den besetzten Gebieten, auch Pensionisten, Rentner, jedoch unbescholten und einsatzfähig, im Alter von 24 bis 60, zu sofortigen Eintritt gesucht. Auskunft bei allen Arbeitsämtern und bei der Werbeleitung für die Ostmark: Thiel Rudolf, Werbeleiter, Graz, Sackstraße 27, Tel. 42-42, und Innsbruck, Hotel Mondschein, Mariahilf 6.

Hemdennäherinnen

werden sofort aufgenommen. Wäschefabrik Hido, Lang & Lichtenöcker, Cilli, Unterkötting. 1132-6

Gerbergehilfe

wird bei voller Verpflegung und Bezahlung aufgenommen. Franz Woslitsch, Gerber und Lederer, Margareten 3, unter Pettau. 1457-6

Winzer oder Meier

mit 4 Arbeitern ab 1. November gesucht. Johann Schunkowitsch, Naraple bei Monsberg. 1390-6

Bueg-Lichtspiele

Marburg, Burgplatz 1

ANNELIES REINHOLD, 1460
RICHARD HÄUSSLER in**„Violanta“**

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Verkäufer oder Verkäuferin

für eine Gemischtwarenhandlung am Lande, verlässlich, mit voller Verpflegung im Hause, gesucht. Angebote an die Verwaltung unter »Verlässlich«. 1439-6

Friseurgehilfe und Friseurin

werden sofort aufgenommen. Dobowitschnik Maria, Wöllan 59. 1440-6

Nette brave

Wirtschaftshilfefür Melken und Schweinefüttern, sowie ein braver **Kuhknecht**, werden aufgenommen. Vorzustellen Montag und Dienstag, nur Vormittag, in der Kernstockgasse 11, Marburg/Drau, Gemeinschaftsküche. 1456-6**FUNDE — VERLUSTE 15****Damen-Armbanduhr**

wurde am Wege von Anderburg bis Pettschowitz verloren. Abzugeben gegen Belohnung in der Geschäftsstelle der Marburger Zeitung Cilli. 1447-13

Damenarmbanduhr

wurde am 12. Oktober vom Bahnhof Theßen bis Pettaustraße verloren. Da teures Andenken, wird der eifrige Finder gebeten, sie gegen Belohnung bei Firma Fokter, Theßen, abzugeben. 1463-13

VERSCHIEDENES 14**Tages-Preise für jede Menge**

Altmaschinen, Eisen, Metalle, Abfälle aller Art. Übernahme Abwracksbetriebe. — Lagernd große Auswahl Autoteile, Maschinenteile und Nutzeisen. Max Weiß — Nagystraße 14, Tel. 21-30. Vormalig Gustintschitsch. 1375-14

Prothesen jeder Art — Leder — Leichtmetall — Holz — orthopädische Apparate, **Leibbinden**, **Gummi-strümpfe**, **Bruchbänder** erzeugt und liefert das führende Fachgeschäft **F. E g g e r**, Bandagen und Orthopädie, Lieferant sämtlicher Krankenanstalten u. Sozialinstitute. **Marburg/Drau**, Mellingerstraße 3, **Cilli**, Marktplatz 13. 762-14

Gut erhaltene

Nähmaschinewird für **Obstmost** eingetauscht. Zuschriften erbeten unter »Obstmost« an die Geschäftsstelle der Marburger Zeitung Cilli. 1442-14**Sprechtage****des Präsidenten der Reichsbahndirektion Villach auch in der Steiermark**

Die schwierigen Reiseverhältnisse machen es den Bediensteten der Deutschen Reichsbahn vielfach unmöglich, persönliche Wünsche ihrem Direktionspräsidenten unmittelbar vorzubringen. Da aber von der Gefolgschaft große Leistungen verlangt werden müssen, die auch willig erbracht werden, soll ihr auch die Möglichkeit gegeben sein, persönlich mit dem Präsidenten Fühlung zu nehmen. Es werden daher vom Oktober 1942 an auch außerhalb des Direktionssitzes in Villach, und zwar in Knittelfeld und Leoben Sprechtag des Präsidenten der RBD Villach abgehalten werden. Damit wird jedes Gefolgschaftsmitglied die Möglichkeit haben, sein Anliegen unmittelbar und auf kurzem Wege vorzubringen. 1444

Wer wagt --

gewinnt!

100 MILLIONEN
Deutsche Reichs-Lotterie

Staatliche Lotterie - Einnahme
Ziehung der 1. Klasse am 16. u. 17. Oktober

WESIACK

Marburg (Drau) - Herrengasse 25
1289

Für

Branntwein-
brennerei

eingesetztes Obst, Traubenströster, Weinhefe u. dgl. kauft ständig jedes Quantum und ersucht um Offerte

BRENNEREI KNESS, Laak bei Steinbrück. 1448

Besteingeführte alte Großhandels-gesellschaft bietet an:

Knochenleim, Hautleim, Lederleim, Kunstdünger, Gelatine, chemische Produkte. 1443

»OMNIA« Leim- und Chemikalien-Handelsgesellschaft m. b. H.
WIEN I., ESSLINGGASSE 13

Anzeigen im „Stajerski Gospodar“
vermitteln mit grossem Erfolg!**Landes-Hypothekenanstalt für Steiermark**

GRAZ, Radetzkystrasse Nr. 15

Hypotheken auf Grundbesitz
in Stadt und Land

CILLI, Postfach

KommunaldarlehenSiedlungsdarlehen

Haltung des Reichsgaues für sämtliche Verbindlichkeiten der Anstalt